

GA - 230

РУДОЛФ ЩАЙНЕР

РУДОЛФ ЩАЙНЕР

ЧОВЕКЪТ КАТО СЪЗВУЧИЕ

НА ТВОРЯЩОТО, ОБРАЗУВАЩОТО И

ФОРМИРАЩО МИРОВО СЛОВО

ЧАСТ I

ЦИКЪЛ от 12 лекции
изнесени в Дорнах
от 19. 10. до 11. 11. 1923 г.

превод от немски: **ДИМО ДАСКАЛОВ**

НЕРЕДАКТИРАН ПРЕВОД

изготвил: **ПЕТЪР ИВАНОВ РАЙЧЕВ** – пренис от копие

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

СТР.

ПЪРВА ЧАСТ

Връзка на мировите отношения, земните отношения и на животинския свят с човека

1. ПЪРВА СКАЗКА: Дорнах, 19 октомври 1923 г.....4

Човекът като микрокосмос, Формиращи и образуващи сили. Родът на птиците. Човекът като съчетание на Орела, Лъва и Телеца. Съответствия на вътрешния човек с това, което се намира навън в Космоса. Художествено схващане на формите. Художественото като принцип на познанието.

2. ВТОРА СКАЗКА: Дорнах 20 октомври 1923 г.....18

Просветлената от Слънцето атмосфера и Зодиакът. Областите на Вселената. Отношението на човека към планетната система. Троичността на призивите. Опасността на съблазняващите призови. Законът на съзвучието на трептенията. Ученията на тройното животно. Писменни знаци на Вселената. Троичната сентенция /мъдро изречение, максима/ на човека за изправяне на едностранчивостите, за одухотворение на механистичната цивилизация на Земята. Космически символизъм.

3. ТРЕТА СКАЗКА: Дорнах 21 октомври 1923 г.....31

Физическото вещество на Земята и духовното вещество на душата. Духовни и земно-физически сили. Човекът като физическо-духовно-веществено и като динамическо същество. Кармическото прегрешение на човека спрямо Земята. Изправяне чрез космическите Същества. Тайната на идващите от Космоса сили на Зодиака, които приемат форма в животните. Космическата загадка на тройното животно.

ВТОРА ЧАСТ

Вътрешната връзка на мировите явления и на мировите същества

4. ЧЕТВЪРТА СКАЗКА: Дорнах 26 октомври 1923 г.....43

Метаморфозите на земното развитие и техните последствия в днешното състояние на Земята. Действащите в света на насекомите космически сили. Природа на пеперудите и същност на растенията. Необходимост от метаморфозата на абстрактните мисли в художествено чувство. В абстрактните мисли трябва да дойде художествено движение.

5. ПЕТА СКАЗКА: Дорнах, 27 октомври 1923 г.....53

Одухотворението на материята чрез пеперудите и птиците. Космическа икономия. Духовна светлина на пеперудата и на птицата. Топлинна лекота на птицата и сумрачна тежест на прилепите, техният страх от света. Отделената от тях духовна материя: храна на змея. Защитата от това за човека се намира в Импулса на архангел Михаел.

6. ШЕСТА СКАЗКА: Дорнах, 28 октомври 1923 г 66

Разликата в космическото образуване на човека и на по-висшите животни. Едновременно с растежа на човека надолу се образуват различните класи животни. Съизживяването на космическия живот чрез Земята. Влечуги и риби. Човекът във връзка с животните. Мостовите към царството на растенията. Значението на минералното.

НАПЕЧАТАНО КАТО РЪКОПИС

Рудолф Щайнер се изказва върху характера на частните издания на неговите сказки в своята Автобиография "Пътят на моя живот" /35. до 36. глава, март 1925 г. / както следва:

"Съдържанията на тези издания бяха замислени като устни съобщения и не бяха определени за печатане.

Никъде не е казано ни най-малко нещо, което да не е чист, най-чист резултат на изграждащата се Антропософия.... Който чете тези частни издания, може да ги счита в най-пълния смисъл като това, което Антропософията има да каже. Ето защо без колебание можахме да изходим от решението... тези издания да бъдат разпространявани само между членовете на Антропософското Общество. Трябва да се има обаче предвид, че в непрегледаните от мене издания се намират грешки.

Без съмнение *можем да признаем правото* да се произнася със *съждения върху съдържанието* на едно такова *частно издание само онзи*, който познава, какви предпоставки се изискват за едно подобно съждение. А за по-голяма част от тези издания това е *най-малко* антропософското познание на човека, на Космоса, доколкото неговото същество е изложено в Антропософията, познаването също на онова, което се намира в съобщенията от духовния свят като "антропософска история"

Връзка на мировите отношения, на земните отношения и на света на животните с човека

Ние трябва да можем да разглеждаме човека не само логически, а в един смисъл, който не може да бъде никога постигнат без едно пренасяне на интелектуализма в художественото на света.

ПЪРВА СКАЗКА

19 октомври 1923 г.

В нашите разглеждания често бе казано и то игра определена роля също в последните сказки върху протичането на годината и Михаеловия проблем, че в целия негов строеж, в неговите жизнени отношения, всъщност във всичко, което човекът е, той представлява един малък свят, един микрокосмос по отношение на Макрокосмоса, че той действително съдържа в себе си цялата закономерност на света, всички тайни на света. Само че Вие не трябва да си представяте, че пълното разбиране на това напълно абстрактно изречение е нещо просто. Ние трябва да проникнем вече така да се каже в разнообразието на мировите тайни, за да намерим след това отново тези тайни в човека.

Днес искаме да разгледаме този въпрос така, че от една страна да гледаме света от определени гледни точки изхождайки от нас и след това да

разгледаме човека, за да намерим, как той като един малък свят се намира във великия свят. Естествено, това, което можем да кажем за великия свят, е винаги само един малък откъс. То не може никога да представлява нещо пълно, нещо цялостно; иначе би трябвало в нашето разглеждане да преброим целия свят.

Нека първо насочим поглед върху онова, което ни се представя като най-близък, бих могъл да кажа, горен свят. Нека насочим поглед върху онзи заобикалящ човека свят, който в редицата на животните има своя живот така да се каже във въздуха, а именно върху онази класа животни, които водят по най-очевиден начин техния живот във въздуха: рода на птиците.

Не може да не ни направи впечатление, че птиците, които обитават във въздуха, които черпят условията на тяхното съществуване от въздуха са устроени като животни различно от онези животни, които обитават не посредствено върху земната почва или някои от тях под земната почва. И когато насочим поглед върху рода на птиците, ние естествено се намираме принудени според общите, обикновени човешки възгледи, да говорим също и при птиците за глава и крайници и тем подобни. Но това е всъщност един твърде нехудожествен начин на разглеждане. И аз вече често пъти съм обръщал вниманието върху това, че, ако искаме да се научим да познаваме действително света, ние ще трябва да оставаме при интелектуалистичното разбиране, че интелектуалистичното постепенно трябва да премине в художественото схващане на света. Сега Вие естествено не ще схващате така наречената птича глава, която в сравнение с главата на другите животни е извънредно осакатена, като една действителна глава. Без съмнение, погледнатото външно интелектуалистично, човек може да каже: птицата има глава, има туловище, птицата има също крайници. Но помислете, колко атрофирани са птиците крака в сравнение например с тези на една камила или на един слон, и колко атрофирана е птичата глава, ако щете в сравнение с главата на един лъв, на едно куче. В една такава птича глава няма почти нищо порядъчно, изискано; в една такава птича глава едва ли се намира всъщност нещо повече от това, което при кучето, при лъва или при котката представлява предната част на муцуната. Бих могъл да кажа: една по-малко сложна част на устата на едно млекопитаещо животно, това е птичата глава. И това, което при едно млекопитаещо животно са крайниците, е напълно атрофирано при птицата. Без съмнение, един нехудожествен начин на разглеждане нещата говори просто за това, че предните крайници са се превърнали при птицата в крила. Обаче всичко това е именно един изцяло нехудожествен възглед, един неимагинативен възглед. Ако искаме действително да разберем природата, ако искаме действително да проникнем в

Космоса, ние трябва да разглеждаме нещата вече по-дълбоко, да ги разглеждаме преди всичко в техните формиращи и строителни сили. Възледът, че просто птицата също има глава, туловище и крайници, не води например никога до там, да можем да разберем действително изгледа на етерното тяло на птицата. Защото когато с помощта на имагинативното виждане преинемем от гледането на това, което при птицата е физическо, към това, което при нея е етерно, ние имаме именно в етерната птица само една глава. От етерната птица птицата е само глава, от етерната птица ние разбираме веднага, че птицата не може да бъде сравнена с глава, туловище и крайници на други животни, а тя трябва да се схваща само като една глава, която е именно преобразена, която е преобразена като глава. Така щото главата на птицата представлява само небце и предните части, устните части, и онова, което отива по-нататък назад, трябва да се счита наистина като метаморфозирана, като преобразена глава, но все пак като глава. Цялата птица е всъщност глава. Това иде от там, че в действителност, ако искаме да разберем една птица, ние трябва да отидем много, много далече в миналото на развитието на Земята, в планетарното развитие на Земята.

Птицата има зад себе си една много по-дълга планетарна история, отколкото, да речем, камилата. Камилата е едно възникнало много по-късно животно в сравнение с всяка птица. Онези птици, които са принудени да ходят по Земята, каквато е Щраусовата птица, това са по-късно възникнали птици. Онези птици, които обитават свободно във въздуха, орелът, карталът, са много стари земни животни. Докато в по-раншните земни периоди, лунни периоди, слънчеви периоди те притежаваха вече всичко това, което след това е преминало при тях от вътре навън до главата, в рода на птиците се е развило главно това, което имате в роговата човка. Външността на птицата има по-късен произход, тя е дошла чрез това, че птицата е развила своята главеста природа относително рано, и при условията, в които е навлязло в по-късни времена развитието на Земята, тя можа да прибави външно още само онова, което съставлява нейните пера. Тази перушина на птицата и е била дадена например от Луната и Земята докато тя има своята останала природа от много по-стари времена.

Но нещата имат все пак една много по-дълбока страна. Нека погледнем птицата във въздуха, да речем величествено летящия орел, на който така да се каже слънчевите лъчи са дали с тяхното действие като милостив дар перата - аз ще изброя още и другите действия -, дали му са неговата рогова човка; нека разгледаме този орел, как той лети във въздуха. Там върху него действуват определени сили. Слънцето има не само онези физически светлинни и топлинни сили, за които ние говорим обикно-

вено. Когато Ви говорих за мистериите на Друидите, аз обърнах вниманието върху това, че от Слънцето се отделят също духовни сили. Към тези духовни сили трябва да насочим ние нашия поглед. Те са тези, които дават на различните родове птици тяхното многообразно оцветение, особената форма на тяхната перушина. Когато прозрем духовно това, което са действия на Слънцето, ние разбираме, защо именно орелът има своето оперение, своята перушина. Когато се задълбочим правилно в тази природа на орела, когато умеем да развием вътрешно художествено разбиране на природата, което съдържа същевременно духовното, когато прозрем, колко художествено е създадена тази природа на орела от импулсите на Слънцето, които са подсилени чрез други импулси, които аз ще назова след това - когато видим това, как тези импулси на Слънцето се разливат върху орела, преди още той да се е излюпил от яйцето, как те създават неговото оперение или всъщност, по-добре казано, вмъкват като по магия в неговата форма от плът, и се запитаме тогава: Какво означава всъщност това за човека? Да, то означава за човека онова, което прави неговият мозък да бъде носител на мислите. И Вие ще виждате правилно в Космоса, в Макрокосмоса, във великата Природа, когато ще разглеждате орела така, че кажете: Орелът има своята перушина, своите многоцветни пера; в тези пера живее същата сила, която живее в тебе, като прави твоя мозък той да бъде носител на мислите. Онова, което нагъва твоя мозък, което прави твоя мозък способен да приема онази вътрешна солна сила, която е основа на мисленето, която прави въобще твоят мозък да бъде това, което създава от тебе един мислител, това е същата сила, която дава на орела във въздуха неговата перушина. И така ние се чувствуваме сродни, когато мислим, като чувствуваме така да се каже в нас човешкия заместител на перушината на орела; нашите мисли се изливат от мозъка така, както от орела се разливат перата.

И когато от физическото равнище се издигнем в астралното равнище, тогава трябва да изкажем парадоксалното изречение: На физическото поле образуването на перата е произведено от същите сили, които на астралното поле произвеждат образуването на мислите. Те дават на орела образуването на перата; това е физическият аспект на образуването на мислите. На човека те дават мислите, това е астралният аспект на образуването на перата. Такива неща се крият понякога по чудесен начин в гения /духа/ на народния език, изразени са в духа на народния език. Когато разрежем горе едно перо и вземем от него това, което се намира там вътре, народът нарича това *душата*. Без съмнение някои хора ще виждат в това име душа едно външно наименование. Но това не е никакво външно наименование, а едно перо съдържа за онзи, който прозира не-

щата, нещо извънредно велико: то съдържа тайната на образуването на мислите.

И сега нека отклоним нашия поглед от орела, който обитава във въздуха и, за да имаме отново един представител, да насочим нашия поглед върху едно млекопитаещо животно каквото е лъвът. Ние можем всъщност да разберем лъва само тогава, когато развием едно чувство за това, каква радост, какво задоволство изпитва лъвът да живее със заобикалящия го свят. Всъщност не съществува никакво животно, което не е сродно с лъва, което да има едно такова чудесно, пълно с тайнственост дишане както лъва. Навсякъде при животинското същество ритмите на дишането да бъдат в съгласуваност с ритмите на кръвообращението, само че ритмите на кръвообращението стават по-трудни чрез свързания с тях храносмилателен апарат, а ритмите на дишането стават по-леки благодарение на това, че те се стремят да отидат нагоре в лекотата на мозъчните образувания. При птицата е така, че онова, което живее в нейното дишане, живее всъщност едно временно в нейната глава. Птицата е изцяло глава и тя носи главата външно за света. Нейните мисли са формите на нейните пера. За едно правилно чувствуване на природата, което може да живее в красота, не съществува нищо по-трогателно както да чувствува вътрешното родство, което съществува между човешката мисъл, когато тя става напълно конкретна, и перушината на птицата. Онзи, който има една вътрешна практика в това, знае съвсем точно, кога мисли паунски, кога мисли орелски и кога мисли врабешки. Нещата са напълно такива, че с изключение на това, че едното е физическо, другото астрално, нещата си съответствуват по чудесен начин. Това е така. Така щото можем да кажем: Птицата има един такъв преобладаващ живот в дишането, че другото: кръвообращение и така нататък, почти изчезва. Цялата тежест на храносмилането, даже тежестта на кръвообращението е всъщност премахната от себечувствуването при птицата, тази тежест не съществува.

При лъва това е така, че съществува един вид равновесие между дишането и кръвообращението. Във всеки случай кръвообращението бива утежнено също и при лъва, но не толкова тежко, както да речем при камилата или при говедото. Там храносмилането е нещо, което обременява извънредно много кръвообращението. При лъва, който има един относително много къс храносмилателен апарат и който е изграден изцяло така, че храносмилането да става колкото е възможно по-бързо, положението е такова, че храносмилането не представлява никакво силно обременение за кръвообращението. Напротив положението е отново такова, че към другата страна в главата на лъва съществува едно такова развитие на главестото естество, че дишането е подържано в равновесие с ритъма

на кръвообращението. Лъвът е онова животно, което най-много има един вътрешен ритъм на дишането и един ритъм на биенето на сърцето, които си държат вътрешно равновесие, хармонизират се вътрешно. Ето защо, когато, бих могъл да кажа, разгледаме неговия субективен живот, лъвът има тази особеност, да поглъща с извънредно голяма алчност своята храна, защото изпитва радост да има тази храна там долу. Той е алчен за храната, защото естествено гладът го измъчва много повече отколкото едно друго животно; той е алчен за храната, но не е устроен към това, да бъде един лакомец, един чревоугодник. Той никак не е устроен така, да се стреми към задоволяване на вкуса, защото той е едно животно, което има своето вътрешно задоволство от равновесието на дишането и кръвообращението. Едвам когато при лъва храната е преминала в кръвта, която регулира биенето на сърцето, и това биене на сърцето има в едно взаимоотношение с дишането, при което лъвът отново изпитва своята радост, като приема вътре в себе си потока на дишането с едно дълбоко задоволство, едвам тогава, когато чувства в себе си последиствието на яденето, това вътрешно равновесие между дишане и кръвообращение, тогава лъвът живее в своя елемент. Той живее всъщност напълно като лъв, когато има дълбокото вътрешно удоволствие, че кръвта бие нагоре, че дишането му пулсира надолу. И в това взаимно докосване на два вълнови удара живее лъвът.

Погледнете този лъв, как той тича, как скача, как държи своята глава, даже как той гледа, Вие ще видите, че всичко това води до една непрестанна ритмична смяна: едно излизане от равновесие и отново влизане в това равновесие. Едва ли съществува може би нещо, което може да очарова толкова тайнствено някого както този чуден поглед на лъва, който гледа толкова много от себе си навън, който показва от себе си нещо от вътрешно овладяване, овладяването на нещо действащо противоположно. Това е онова, което лъвският поглед показва навън: това овладяване на биенето на сърцето чрез ритъма на дишането по един свършен начин.

И отново, който има чувството за вътрешно художествено схващане на формите, нека насочи поглед върху муцуната на лъва, върху това устройство на муцуната на лъва, което показва: биенето на сърцето пулсира нагоре до тази муцуна, обаче дишането го задържа обратно. Когато си обрисувате това взаимно докосване на биенето на сърцето и дишането, Вие ще стигнете до муцуната на лъва.

Лъвът е именно изцяло гръден орган. Той е действително животното, което в неговата външна форма, в начина на неговия живот изразява напълно ритмичната система. Лъвът е така организиран, че тази смяна на

биенето на сърцето и дишането се изразява също във взаимното отношение на неговото сърце и на негови те бели дробове.

Така че действително можем да кажем: Когато търсим при човека нещо, което е най-подобно на птицата, което е само метаморфозизирано, тогава това е човешката глава; когато търсим при човека нещо, което е най-подобно на лъва, тогава това е човешката гръдна област, там, където се срещат ритмите, ритмите на кръвообращението и на дишането.

А сега да отвърнем погледа от всичко, което ни се предлага горе във въздуха като птичи род, което всъщност, понеже е във въздуха, който се намира в непосредствената околност на Земята, живее в кръгодвижението на въздуха както в лъва; нека насочим погледа към говедото. Аз вече често пъти обърнах вниманието в други връзки, колко очарователно е да разглежда човек едно наситено стадо, полегнало на пасището, да наблюдава човек това занимание с храносмилането, което отново се изразява в самото положение на животните, в израза на очите, във всяко движение. Опитайте се да гледате веднъж една крава, която лежи на пасището, когато ако щете тук или там се явява някакъв шум. Толкова очарователно е човек да гледа, как кравата повдига главата, как в това повдигане живее чувството, че всичко това е много трудно, че главата не може да бъде повдигната лесно, как във всичко това живее нещо твърде особено. Когато виждаме така една крава да повдига главата си при едно смущение на пасището, не можем да стигнем до нищо друго, освен да си кажем: Тази крава се учудва на това, че трябва да си вдигне главата към нещо друго освен към пашата, към тревата, за да пасе. Защо повдигам аз всъщност сега главата Аз не паса и няма никаква цел да повдигам главата, когато не паса. Гледайте само, как е това! Това е изразено в повдигане на главата от страна на животното. Но то не е само в повдигането на главата на животното. Вие не можете да си представите, че лъвът повдига главата си така, както я повдига кравата. Това е вложено в самата форма на главата. И ако отидем по-нататък, ако се спрем на цялата форма на животното - тогава чувствуваме, че цялото животно, бих могъл да кажа, е израсналият храносмилателен апарат! Тежестта на храносмилането тежи така на кръвообращението, че всичко това надделява главата и дишането. Животното е изцяло храносмилане. Действително, когато наблюдаваме духовно това, то е безкрайно чудесно, когато насочваме погледа към птицата и след това го насочим надолу към кравата.

Естествено, колкото и високо да повдигнем кравата, тя не става никаква птица; обаче когато същевременно бихме могли да пропуснем из предвид главата като физически орган - първо като я пренесем във въздуха, който е непосредствено близо до Земята, като я пренесем във въздушно-влажното, и когато едновременно бихме могли да приведем това в едно

преобразуване на нейната етерна форма, която сега би била подходяща за влажното естество, и след това бихме я издигнали по-нататък и бихме я довели до астралното естество, тогава там високо горе кравата би се превърнала в една птица. Астрално тя би се превърнала в птица.

И видите ли, тогава на нас ни се натрапва чудесното, че си казваме, когато сега прозрем това: Това, което птицата е там горе астрално, това, което тя има астрално от нейното астрално тяло, което работи там, както казах, за изграждане формата на нейните пера, това кравата го има в нейното месо, в мускулите, в костите, тя го е пренесла там. При кравата е станало физическо онова, което е астрално при птицата. В астралното това изглежда различно, но то е така.

И отново, ако обратно бих снел долу онова, което принадлежи на астралното естество на една птица, и бих предприел при това преобразуването в етерното и физическото естество, тогава орелът би се превърнал в една крава, защото това, което е астрално при орела, е превърнато в плът, в тяло в кравата, която лежи на земята, когато преживя; защото това преживяне при кравата е свързано с развитието на една чудесна астралност. Кравата става красива в преживянето, в храносмилането. Гледано астрално, в това преживяне, в това храносмилане се крие нещо извънредно красиво. И когато изхождайки така от еснафските понятия и в един еснафски идеализъм си кажем: работата при смилането на храната е най-нисшето, тогава сме избличени в лъжа, когато от една по-висока гледна точка наблюдаваме работата на храносмилането при кравата. Това е красиво, величествено, това е нещо извънредно духовно.

Лъвът не стига до тази духовност; не стига до там също и птицата. При птицата работата на храносмилането е нещо почти напълно физическо. Ние намираме естествено етерното тяло в храносмилателния апарат на птицата, но намираме много малко, даже почти нищо от астралността в храносмилателните процеси на птицата. Напротив в храносмилателните процеси при кравата има нещо, което гледано астрално е извънредно величествено, то е цял един свят. И когато искаме да разгледаме подобното при човека, ние отново имаме съответствието между това, което кравата развива едностранно, довеждането до физическа плът на нещо определено астрално, тук при човека в неговите храносмилателни органи имаме нещо хармонично съчетано с нещо друго, имаме го също и в продължението на неговите храносмилателни органи, в крайниците. Така щото действително това, което виждам високо горе във въздуха при орела, което виждам там, където животното изпитва радост непосредствено при въздуха както при лъва, което виждам след това, когато животното е свързано с подземните земни сили, които действуват по-нататък в неговите храносмилателни органи, - когато следователно вместо във висо-

чините гледам долу в дълбочините и от там прониквам с пълно разбиране същността на кравата, тогава имам трите форми, които в човека са съединени в една хармония и чрез това се уравновесяват: метаморфозата на птицата в човешката глава, метаморфозата на лъва в човешките гърди и метаморфозата на кравата в храносмилателния апарат и в апарата на крайниците на човека, - естествено в апарата на крайниците отново огромно метаморфозирани, огромно преобразени.

Когато гледаме днес по този начин тези неща и разбираме отново, как всъщност човекът е роден от цялата природа и носи отново в себе си цялата природа, както аз описвах това, как той носи в себе си царството на птицата, царството на лъва, царството на кравата, тогава получаваме отделните съставни части на това, кое то абстрактното изречение изразява: Човекът е един малък свят, един микрокосмос. Той е вече един малък свят и големият свят е в него, и всички животни, които живеят във въздуха, и животните, които имат своя главен елемент около Земята в кръжащия въздух, и животните, които имат своя главен елемент под земната почва в силите на тежестта, действуват съвместно в човека в едно хармонично цяло. И човекът е тогава съединението на Орела, Лъва, Телца /бика/ или Кравата.

Когато изследваме отново това от по-новата Духовна Наука и го прозрем, в нас се ражда това голямо уважение, за което аз често съм говорил, уважението пред древните инстинктивни ясновидски виждания в Космоса, тогава в нас се ражда голямото уважение пред нещо такова например, каквото е мощният образ на човека състоящ се от Орела, Лъва, Кравата или Бика, които заедно, хармонизирайки се съответно, образуват човека като цяло.

Обаче преди да премина към това - това може да стане също и утре - да говоря за отделните импулси, кои то се намират например в силите витаещи около Орела, които се намират в силите витаещи около Лъва, които витаят около Кравата, бих искал да говоря още върху едно друго съответствие на вътрешността на човека с това, което се намира във в Космоса.

След това, което вече знаем, ние получаваме една представа за това. Човешката глава търси това, което отговаря на нейната природа: тя трябва да насочи поглед към рода на птиците нагоре. Човешките гърди, биене то на сърцето, дишането, когато те искат да разберат себе си като тайна в тайните на природата, трябва да насочат поглед към нещо такова, каквото е лъвът. Човекът трябва да търси да разбере своя апарат на обмяната на веществата от състава, от организацията на говедото. Обаче човекът има в своята глава носителите на неговите мисли, в своите гърди носителите на неговите чувства, в своя апарат на обмяната на веществата

носителите на неговата воля. Така щото също и душевно човекът е едно копие на протъкващите света представи с рода на птиците, които се изразяват в перата на птиците; той е едно копие на обкръжаващия Земята свят на чувствата, които се намират във вътрешния хармонизиращ живот на биенето на сърцето и на дишането при Лъва, които са смекчени при човека, които обаче при човека представляват вътрешната смелост и храброст - гръцкият език имаше думата *смел* за качествата на сърцето, за качествата на гърдите. И когато човекът иска да намери своите волеви импулси, които обитават предимно в неговата обмяна на веществата, той насочва поглед върху онова, което по плът е оформено в кравата. Това, което днес звучи гротескно, парадоксално, което може би изглежда като побърканост за едно време, което няма вече абсолютно никакво разбиране за духовните връзки на света, то съдържа все пак една истина, която сочи към древни употребления. Видите ли, едно очебийно явление е, че онзи Махатма Ганди, когото Ромен Ролан описа сега повече лошо отколкото, в една малко радостна книга, че онзи Махатма Ганди, който насочи една дейност изцяло навън, обаче при това, който стои в индийския народ бих могъл да кажа като един пренесен в Индия просветител на осемнадесетото столетие спрямо старата индийска религия, който обаче в своя просветителски индуизъм запази едно нещо: почитането на кравата. От това почитане човек не може да се откаже, казва Махатма Ганди, който, както знаете, получи от англичаните шестгодишен живот в затвора за неговата политическа дейност в Индия. Той запази почитането на кравата.

Такива неща, които са се запазили в по-духовните култури с голяма устойчивост, човек може да ги разбере само тогава, когато познава тези връзки, когато той действително знае, какви извънредно големи тайни живеят в преживящото животно, в кравата, и как човек може да почита, бих могъл да кажа, нещо станало земно и затова само станало нисше, нещо висше астрално станало земно в кравата. От такива неща ние разбираме също религиозното почитание, което в индийската религия се пада на кравата, докато такова едно почитане не може да бъде никога разбрано от целия рационалистичен и интелектуалистичен трънак от понятия. И така ние виждаме именно, как волята, чувството и мисълта могат да бъдат търсени навън в Космоса, могат да бъдат търсени в тяхното съответствие в микрокосмоса.

Но видите ли, ние имаме също и някои други сили в човека и имаме също някои други неща навън в природата. Тук аз Ви моля да вземете под внимание следното. Обърнете веднъж внимание на онази метаморфоза, през която минава онова животно, което след това става пеперуда.

Вие знаете, че пеперудата снася своето яйце. От яйцето се излюпва гъсеницата. Следователно гъсеницата се е излюпила от яйцето; яйцето съдържа затворено в себе си всичко онова, което е заложба на по-късното животно. Сега гъсеницата излиза от яйцето. И идва в проникнатия от светлината въздух. Тази е средата, в която идва гъсеницата. Тук трябва да обгърнете с поглед, как всъщност гъсеницата живее в проникнатия от светлината въздух.

Това трябва да проучите тогава, когато, да речем, нощно време лежите в леглото и оставяте лампата запалена и една пеперудка лети към лампата, към светлината на лампата и намира своята смърт в светлината. Тази светлина действа върху пеперудката така, че тя се подлага на търсенето на смъртта. С това Вие имате вече действието на светлината върху това, което е живо.

Сега, гъсеницата - аз показвам тези неща само афористично, утре и в други ден ще ги разгледаме по-точно - гъсеницата не може да се издигне нагоре до източника на светлината, до Слънцето именно, но тя би искала да стори това; тя би искала това също така силно, както пеперудката го иска, която се хвърля в пламъка и загива там. Пеперудката се хвърля в пламъка и намира смъртта си във физическия огън. Гъсеницата търси също така пламъка, онзи пламък, който иде насреща и от Слънцето. Но тя не може да се хвърли в Слънцето; преминаването в светлината и в топлината остава при нея нещо духовно. Цялото действие на Слънце то преминава върху нея като едно духовно действие. Тази гъсеница преследва всеки слънчев лъч, тя върви през деня заедно със слънчевия лъч. Както пеперудката се хвърля някога в светлината, така гъсеницата търсено нейната гъсенична материя в светлината, престава през нощта, търсено по-нататък през деня и преди и търсено около себе си целия пашкул. И в пашкула, в нишките на пашкула ние имаме онова, което гъсеницата изтъква от себе си, от своята собствена материя, като преди непрестанно разливащата се слънчева светлина. И сега гъсеницата, която се е превърнала в какавида, е изтъкала около себе си слънчевите лъчи, които само е възплътила в себе си, от нейната собствена гъсенична материя. Пеперудката изгаря бързо във физическия огън. Гъсеницата се хвърля, жертвувайки се, в слънчевата светлина, и търсено в посоката на слънчевата светлина, която преследва, нишките на слънчевата светлина. Когато вземете пашкула на копринената буба и го разгледате: това е изтъкана слънчева светлина, само че слънчевата светлина е възплътена чрез веществото на самата копринена буба. С това обаче пространството е затворено вътрешно. Слънчевата светлина е така да се каже победена. Обаче онова, което, както Ви казах, е преминало от слънчевата светлина в *Кромлехите* /мегалитни паметници образувани от камъни разположени в кръг,

понякога около един по-голям камък. Кромлехите изобилствуват в Британия. Бележка на преводача. /- аз Ви казах това при обясненията върху мистериите на Друидите - то е сега вътрешно. И докато по-рано Слънцето упражняваше физическата сила и даваше повод на гъсеницата да изтъче нейния пашкул, сега то има власт и сила над вътрешното, създава от вътрешното пеперудата, която сега излиза от пашкула. И кръговратът започва отново. Вие имате разложено пред себе си онова, което при птиците е съчетано заедно.

Сравнете с целия този процес процеса при снасящата яйцето птица. Тук още в самата птица, чрез един процес, който е метаморфозиран, е образувана яйчната черупка. Тук веществото на калция е използвано от силите на слънчевата светлина, за да съчетае именно целия процес на онова, което при гъсеницата и пеперудата е разложено в яйце, гъсеница, пашкул. Всичко това при птицата е съчетано заедно, като например при яйцето на птицата около него се образува направо твърдата черупка. Чрез това съчетание заедно на един разложен процес ембрионният процес при птицата в неговото цяло е именно нещо различно. При пеперудата имате разложено това, което при птицата се извършва до тук, до третия стадий; това имате разложено при пеперудата в образуването на яйцето, образуването на гъсеницата, в образуването на пашкула. Тук можете да видите това външно.

И ако сега проследим астрално целия процес, какво ще видим тогава? Да, тогава в цялото нейно образуване птицата представлява човешката глава. Тя представлява органа на образуването на мислите. Какво представлява пеперудата, която също живее във въздуха, обаче в образуването на нейния ембрион е нещо извънредно сложно? Ние намираме, че пеперудата представлява онова, което показва така да се каже функцията на главата в нейното продължение, така да се каже силите на главата разпрострени върху целия човек. И тук става тогава нещо в целия човек, нещо, което в природата отговаря на един друг процес, различен от този на образуването на птицата.

Ако вземем към човешката глава етерното и астралното, ние имаме в нея нещо много подобно в образуването на яйцето, само че метаморфозирано. Обаче ако бихме имали само функцията на главата, ние бихме образували само моментни мисли. Мислите не биха се отложили в нас, не биха заангажирали целия човек, за да изплуват след това отново в съзнанието като спомени. Ако насоча поглед към моите моментни мисли, които си образувам при външния свят, и насоча след това поглед върху орела, тогава аз казвам: В перата на орела аз виждам вън от мене въплътените мисли, в мене те стават мисли, но стават моментните, мигновените мисли. Ако насоча поглед върху това, което нося в мене като

мои спомени, тогава виждам, че става един сложен процес. Долу във физическото тяло става, несъмнено по един духовен начин, един вид образуване на яйце, което обаче в етерното е нещо съвършено друго, нещо, което външно физически е подобно на образуването на гъсеницата в астралното тяло, което вътрешно е подобно на какавидата, на образуване то на пашкула, и онова, което, когато имам едно възприятие, създава в мене една мисъл, изтласква я надолу, това е така, като че пеперудата снася едно яйце. Преобразуването е нещо подобно както това, което става с гъсеницата: животът в етерното тяло се жертвува на духовната светлина, обгръща тъчейки така да се каже мисълта с вътрешна, астрална пашкулна тъкан и от нея се излюпват спомените. Ако виждаме перата на птицата в мигновените мисли, тогава трябва да виждаме в крилата на пеперудата, които блестят в прекрасни цветове, нещо родено по духовен начин в нашите възпоменателни мисли /в мислите, които си спомняме/.

И така ние насочваме поглед навън и виждаме, че природата е безкрайно много сродна с нас. Така ние мислим и виждаме света на мислите в летящите птици. И така ние си спомняме, имаме една памет, и виждаме света на живеещите в нас образи на спомените в блестящите в слънчевата светлина пърхащи пеперуди. Да, човекът е един микрокосмос и съдържа в себе си тайните на великия свят, на Макрокосмоса. И положението е такова, че онова, което гледаме отвътре, нашите мисли, нашите чувства, нашата воля, нашите възпоменателни представи, ние го познаваме от другата страна, отвън, виждаме го макрокосмически в царството на природата.

Това значи да гледаме самата действителност. Тази действителност не може да бъде разбрана само с мислите, защото действителността е безразлична за самата мисъл; мисълта се придържа само към логиката. Обаче със същата логика можем да доказваме най-различни неща в действителността. За да онагледа това, позволете ми да завърша с един образ, който след това ще съставлява прехода към утрешните обяснения.

При едно африканско негърско племе съществува /при фелатите/ един много красив образ, който представлява много неща. Веднъж един лъв, един вълк и една хиена тръгнаха да пътуват заедно. Те срещнали една антилопа. Антилопата бе разкъсана от едно от животните. Трите животни бяха добре сприятелени помежду си и сега се касаеше за това, да бъде разделена тази разкъсана антилопа между лъва, вълка и хиената. Тогава лъвът казал първо на хиената: "Разделяй ти." Хиената имаше нейната логика. Тя е онова животно, който не обича нещо живо, а обича мъртвото. Нейната логика се определя чрез този вид нейна смелост, по-добре казано чрез нейното малодушие, чрез нейната страхливост. Според това, каква е тази смелост, тя се насочва така или така към действителното.

Хиената казала "Ще разделим антилопата на три равни части. Една та част ще получи лъвът, другата част ще получи вълкът и третата част ще получи хиената, т.е. аз самата." Тогава лъвът разкъсал хиената, убил я. Сега тя вече е нямаше. А сега трябваше да се раздели антилопата. Тогава лъвът казал на вълка: "Виж, драги вълчо, сега трябва да делим по друг начин. Как би разделил ти антилопата?" Тогава вълкът казал: "Да, сега ние трябва да делим по друг начин, всеки не трябва да получи еднаква част както по-рано, и понеже ти ни освободи от хиената, като лъв ти трябва да получиш първата третина. Втората третина ти и без това би я получил, както каза хиената, а третата третина трябва да получиш, защото си най-мъдрото и най-храброто между животните". Така направи сега поделянето вълкът. Тогава лъвът казал: "Кой те научи да делиш така?" Вълкът отговорил: "Хиената ме научи да дяля така!" И лъвът не изяде вълка и прие трите части според логиката на вълка.

Да, математиката, интелектуалистичното беше еднаква както при хиената така и при вълка. Те разделиха плячката на три, направиха едно правилно деление. Но те приложиха тази математика, този интелект по различен начин върху действителността. Чрез това също съдбата им се измени съществено. Хиената бе изядена, защото в отношението на нейния принцип на делението даде нещо различно от вълка, който не бе изяден, защото в отношението на неговата хиената логика - той самият казва, че хиената го е научила така - отнесе тази логика към една свършено друга логика. Той я отнесе към действителността именно така, че лъвът нямаше вече нужда да изяде и него.

Вие виждате: логика на хиената и при самата нея, логика на хиената също и при вълка; обаче в прилагането към действителността интелектуалистичното, логичното се превръща в нещо свършено различно.

Така е с всички абстракции. С абстракциите можете да направите всичко в света, като ги прилагате върху действителността по този или онзи начин. Ето защо трябва да насочим, да можем да насочваме поглед върху нещо такова като действителността в съответствието на човека като микрокосмос с Макрокосмоса.

Ние трябва да можем да разглеждаме човека не само логично, а в един смисъл, който не може да бъде постигнат никога без пренасянето на интелектуализма в художествеността на света. Обаче тогава, когато можете да извършите метаморфозата от интелектуалистичното в художественото и можете да развиете художественото като принцип на познанието, Вие ще намерите това, тогава ще намерите това, което живее в човека по човешки начин, а не по природосъобразен начин, ще го намерите навън в Макрокосмоса, във великия свят. Тогава ще намерите родството на човека с великия свят в един истински смисъл.

ВТОРА СКАЗКА

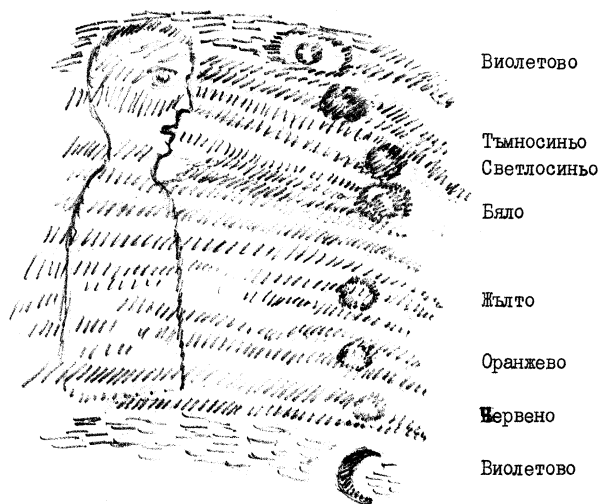
20 октомври 1923 г.

След като вчера се запознахме с отношението на животните живеещи във височините, представител на които е орелът, на животните на средата, представител на които е лъвът, и на животните на низините, чийто представител е кравата, въобще говедото, днес можем да обхванем отношението на човека, да обгърнем с поглед отношението на човека към Вселената от гледната точка, която се получава именно при вътрешното формено отношение на човека към тези представители на животинския свят.

Да насочим поглед нагоре в онези области, за които вчера трябваше да кажем: когато това са областите, от които животното извлича своите особени сили, те правят от цялото животно един организъм на главата. Нека насочим поглед нагоре към тези области. Ние виждаме там, как животното дължи това, което е то самото, на просветлената от Слънцето атмосфера. Просветлената от Слънцето атмосфера е тази, трябва да бъде тази, на която животното дължи всичко това, което съставлява неговото главно съществуване. И вчера аз Ви казах: От това произхожда истинската форма на птичите пера. Животното има така да се каже своята същност във вътрешността. Това, което външният свят прави от него, се възплъщава в неговите пера, в неговата перушина. И когато онова, което може да бъде направено от този просветлен от Слънцето въздух, не донесено при съществуването от вън както при орела, а бива възбудено във вътрешността, както от човешката нервна система, тогава както Ви казах - се раждат мислите, мигновените мисли, мислите на непосредственото настояще.

Сега, ако насочим нашия поглед във висините по този начин, бих могъл да кажа утежнен с всичко, което се получава от едно такова разглеждане, ние сме насочени към почиващата, тихата атмосфера и към просветлената от Слънцето атмосфера. Обаче в един такъв случай не можем да разглеждаме Слънцето така за самото него. Слънцето получава своята сила чрез това, че то влиза в отношение с различните области на Вселената. Това отношение е изразено чрез факта, че със своите познания човекът отнася действията на Слънцето към така наречения зодиак, така щото, когато светлината на Слънцето пада на Земята от съзвездието Лъв, от съзвездието Везни, Скорпион, тя винаги означава нещо различно за Земята. Но тя означава също не що различно за Земята, според това, дали е подсилена или отслабена чрез другите планети на нашата планетна система. И тогава съществуват различни отношения към различните планети на нашата планетна система. Други отношения съществуват към така наречените външни планети Марс, Юпитер, Сатурн, и други

отношения към така наречените вътрешни планети Меркурий, Венера и Луната.

Ако разгледаме сега организацията на орела, тогава трябва да насочим нашето внимание върху това, доколко слънчевите сили биват изменени, подсилени и отслабени чрез съвместното действие на Слънцето със Сатурн, Юпитер, Марс. Не напразно легендата разказва за това, че орелът е в същност птицата на планетата Юпитер. Юпитер е главно представител на външните планети. И ако рисуваме схематично това, за което става дума, тогава трябва да рисуваме сферата, която в мировото пространство представлява планетата Сатурн, сферата, която представлява Планетата Юпитер, сферата, която представлява планетата Марс.

Нека поставим това пред нашия поглед /нарисувано е на дъската/: сферата на Сатурн, сферата на Юпитер, сферата на Марс, тогава намираме преминаването към сферата на Слънцето и имаме в най-външната част на нашата планетна система едно съвместно действие на Слънцето, Сатурн, Юпитер и Марс.

И когато виждаме орела да лети на кръгове във въздуха, ние изказваме една действителност, ако кажем: Онези сили, които от Слънцето пронизват въздуха, така че те са съставени от съвместното действие на Слънцето с Марс, Юпитер и Сатурн, те са тези, които живеят в цялата форма, в цялото същество на орела. Обаче те живеят същевременно във формата на човешката глава. И ако поставим човека по отношение на неговото действително съществуване във Вселената - бихме могли да кажем, че на Земята той е само в неговия миниатюрен образ - тогава по отношение на неговата глава ние трябва да го поставим в сферата на орела.

Следователно трябва да си представим човека по отношение на неговата глава в сферата на орела, и с това имаме дадено в човека онова, което е свързано със силите нагоре.

Лъвът е представител на онези животни, които са в истинския смисъл слънчеви животни, в които Слънцето разгръща така да се каже своята собствена сила. Лъвът вирее най-добре, когато звездите под Слънцето и звездите над Слънцето се намират в такова съчетание, че имат и упражняват най-малко влияние върху Слънцето. Тогава се ражда онази особеност, която аз Ви описах вчера, че силите на самото Слънце, които проникват въздуха, възбуждат в лъва онази дихателна система, че в нейния ритъм тази дихателна система се намира в свършено равновесие с ритъма на кръвообращението, не по отношение на броя, а по отношение на динамиката. Това се уравнива чудесно при лъва. Лъвът поставя кръвообращението срещу дишането, като дишането служи като един вид препятствие, и кръвообращението непрестанно подбужда течението на дишането. Аз Ви казах, че при лъва това може да се види даже във формата на неговата муцуна. Там се изразява това чудесно отношение на ритъма на кръвообращението и ритъма на дишането вече в самата форма. Това може да се види от особеная, почиващ в себе си и все пак насочен навън поглед на лъва.

Обаче онова, което живее в погледа на лъва, то отново живее в човешката природа свързано с другите елементи на тази природа, с организма на главата, с организма на обмяната на веществата, в организацията на гърдите или на сърцето, в ритмичния организъм на човека.

Ето защо ако поставим пред нашия поглед същинското действие на Слънцето, тогава съответно на сферата на Слънцето трябва да нарисуваме човека така, че да поставим неговото сърце и принадлежащите към него бели дробове в областта на действието на Слънцето. Тогава имаме в тази област лъвската природа на човека.

Ако преминем към вътрешните планети, към близките до Земята планети, тогава имаме първо сферата на Меркурий, която е свързана именно с тънките части на обмяната на веществата, на организма на обмяната на веществата при човека, там където хранителните вещества биват превърнати в лимфа, където след това са пренесени в кръвообращението.

Ако отидем след това по-нататък, ние стигаме до областта на действието на планетата Венера. Стигаме до малко по-грубите части на обмяната на веществата при човека, стигаме до това, което в човешкия организъм преработва първоприетите хранителни вещества от стомаха. След това стигаме до сферата на Луната. Аз рисувам това редуване така, както е прието днес в астрономията; бих могъл да го нарисувам също по друг начин. Следователно сега стигаме в сферата на Луната и тук навлизаме в

онази област, която действа върху човека и действа в онези процеси на обмяната на веществата, които са свързани с Луната.

По този начин ние поставихме човека в цялата Вселена. Обръщайки се към онези космически действия, които Слънцето упражнява в съюз с Меркурий, Венера и Луната, ние стигаме в областта, която съдържа силите приемани от онези животни, които са представени чрез кравата в смисъла, в който аз обясних вчера това Тук ние имаме това, което Слънцето не може да извърши чрез самото себе си, а което то може да извърши, когато неговите сили са доведени до Земята чрез силите на близките до Земята планети. Когато всички тези сили действуват тогава, когато не само проникват въздуха, а пронизват по различен начин повърхността на Земята, тогава тези сили действуват нагоре от дълбочините на Земята. И това, което действа така на горе от дълбочините на Земята, принадлежи на областта, която виждаме външно възплетена именно в организацията на кравата.

Кравата е животното на храносмилането. Но кравата е същевременно онова животно, което извършва храносмилането по такъв начин, че в този процес на храносмилането се намира земното копие на нещо действително свръхземно, че целият този процес на храносмилането при кравата е проникнат от една астралност, изобразявайки ясно и чудесно целия Космос. Както казах вчера, в този астрален организъм на кравата се намира цял един свят, но всичко носено от тежестта, следователно устроено така, че може да се прояви тежестта на Земята. Достатъчно е само да помислите, че кравата е принудена да приема всеки ден хранителни вещества равняващи се по тегло на една осма от теглото на нейното тяло. Човекът може да се задоволи с една четиридесета и при това да остане здрав. Следователно, за да напълни своя организъм, кравата се нуждае от тежестта на Земята. Нейният организъм е ориентиран към това, веществата да имат тежест, тегло. Всеки ден при кравата трябва да бъде сменена една осма от теглото. Това свързва кравата с нейните материи за Земята, докато чрез нейната астралност тя е същевременно именно едно копие на висините, на Космоса.

Ето защо за последователя на индийската религия кравата е - както казах вчера - обект на такова голямо почитание, защото такъв последовател може да си каже: Кравата живее тук на Земята; но като живее тук на Земята, тя изобразява във физическата тежка материя, можем да кажем, нещо свръхземно, ако говорим в смисъла на последователя на индийската религия. И положението е напълно такова, че човешката природа има нейната нормална организация, когато човекът може да доведе в хармония тези три съединени в орела, лъва и кравата космически действия,

когато следователно той е действително едно хармонично сливане на действията на орела, лъва и кравата или бика.

Обаче според общото развитие на света ние живеем в едно време, в което това развитие на света е застрашено - ако мога да се изразя така - от определена опасност: опасността, отделните действия да се изразят действително също едностранно в човека. От четиринадесетото, петнадесетото столетие насам до нашите дни тази опасност се засилва все повече и положението в земното развитие на човечество е такова, че действията на орела искат да ангажират едностранно човешката глава, действията на лъва искат да ангажират едностранно човешкия ритъм, действията на правата човешката обмяна на веществата и искат да ангажират едностранно цялото човешко действие на Земята.

Този е белегът на нашето време, че така да се каже човекът трябва да бъде разделен на три чрез космическите същества и че винаги едната форма на космическите същества, на космическите сили има стремежа да подтисне другите елементи. Орелът има стремежа да унищожи действията на лъва и кравата; също така другите имат стремежа да сведат до пълно бездействие останалите два елемента. И всъщност върху това, което е човешкото подсъзнание, действа именно в днешно време непрекъснато нещо извънредно съблазняващо; съблазняващо вече поради това, че в известно отношение то е също красиво. Днес човекът няма за него възприятие в своето горно /будно/ съзнание, обаче за неговото подсъзнание светът е проникнат от вълните и звуците на един троичен зов, три зова, които искат да прелъстят човека. И бих могъл да кажа, че тайна на днешното време е, че от областта на орела звучи надолу онова, което прави от орела истински орел, което дава на орела неговата перушина, което витае астрално около орела. Същността на орела е самата тази, която подсъзнанието на човека чува. Това е съблазняващият зов: Познай моето същество! Аз ти давам силата Да създадеш в твоята глава една Вселена.

Така говори орелът. Това е зовът от горе, който днес иска да направи хората едностранчиви.

И съществува един втори съблазнителен зов. Това е онзи зов, който идва от средната област, там, където силите на Космоса формират природата на лъва, там, където силите на Космоса произвеждат от сливането на Слънцето и въздуха онази равномерност на ритмите, на дишането и кръвообращението, които съставляват природата на лъва. Това, което прониква с трептения въздуха, бих могъл да кажа, в смисъла на лъва, което иска да направи едностранчива собствената ритмична система на човека, това говори следователно днес съблазняващо на подсъзнанието на

човека: Познай моето същество! Аз ти давам силата, Да въплътиш Вселената в блясъка на въздуха.

Така говори лъвът.

И тези гласове имат върху съзнанието на човека повече въздействие отколкото се вярва. Да, обични приятели, на Земята съществуват различни човешки организми, които са организирани така, че приемат тези въздействия. Така например особено е организирано да бъде съблазнено, примамено чрез гласа на орела всичко, което обитава запада. Именно американската култура чрез особената организация на нейните хора е изложена на съблазънта на това, което орелът говори. И европейската среда, която съдържа в себе си много от това, което е древна култура, което например даде на Гьоте повод да предприеме своето пътешествие в Италия, тази европейска среда е особено изложена на това, което лъвът говори.

И източната цивилизация е изложена преди всичко на това, което кравата говори. И също както двете други животни прозвучават в тяхното космическо представителство, прозвучава, бих могъл да кажа, от дълбочините на Земята като че тътнещ, крещящ зовът на това, което живее в тежестта на кравата. И положението е действително такова, каквото Ви го описах вчера: че ние виждаме стадото, което се е наситило от пашата, да лежи по нейния особен, отдаден на тежестта на Земята начин в една форма, която изразява това подчинение на земната тежест, която всеки ден трябва да обмени една осма от теглото на нейното тяло, за да добие тежест. Към това се прибавя още, че дълбочините на Земята, които под влиянието на Слънцето, Меркурий, Венера и Луната произвеждат всичко това в храносмилателния организъм на кравата, че тези дълбочини на Земята проникват като с демонически тътнеща сила едно такова стадо с думите:

Познай моето същество!
Аз ти давам силата,
Да изтръгнеш от Вселената
Везна, мярка /жалон/ и число.

Така говори кравата. И на този съблазнителен зов е особено изложен изтокът. Само че това трябва да се разбира така, че изтокът е изложен наистина първо на съблазнителния зов на кравата, защото има древното почитание на кравата в индийската религия, но че, ако този съблазнителен зов би обхванал действително човечеството така, че онова, което се ражда от този съблазнителен зов, би победило, тогава онова, което действува именно от изтока, би изявило една цивилизация, която възпрепя-

тствува прогреса, произвежда упадък. Земните демонически сили биха действували едностранчиво върху земната цивилизация. Защото какво би се случило всъщност тогава?

Това, което би се случило тогава, е следното: В течение на последните столетия ние получихме на Земята под влиянието на външната наука една материална техника, един външен технически живот. Нашата техника е нещо чудесно във всички области. Природните сили действуват в техниката в тяхната безжизнена форма. И това, което важи, за да постави в действие тези природни сили, за да ги превърне така да се каже напълно в един цивилизационен слой върху Земята, това е везна, жалон /мярка/ и число.

Везна, мярка, теглене, броене, мерене, този е идеалът на днешния учен, на днешния техник, който има днес всъщност цялата своя професия от външната наука. Ние доведохме нещата толкова далече, че един знаменит математик на настоящето даде на въпроса: какво гарантира съществуването? следния отговор. Философите на всички времена са търсили да отговорят на въпроса: кое е всъщност действително? Този знаменит физик казва: Действително е онова, което може да бъде измерено; това, което не може да бъде измерено, не е действително. Идеал е така да се каже, всяко съществуване да бъде разглеждано така, че то да може да бъде доведено в лабораторията и претеглено, измерено, преброено, и от това, което е претеглено, измерено и преброено бива съставено след това онова, което се счита за наука, която след това се влива в техниката. Число, мярка и тегло е станало онова, което трябва да действуват така да се каже ориентиращо за цялата цивилизация.

Но докато хората ще прилагат меренето, броенето и тегленето само с техния ум, до тогава работата не ще бъде толкова лоша. Хората са наистина много умни, но те не са още толкова умни както Вселената. Ето защо не ще се получи нещо особено лошо до тогава, докато хората проявяват дилетантство по отношение на Вселената в меренето, тегленето и броенето. Но когато днешната цивилизация би се превърнала именно в посвещение, тогава ще бъде наистина лошо, ако хората останат с тяхното днешно настроение и разбиране. И това може да се получи, когато цивилизацията на запада, която стои изцяло в знака на везната, жалона /мярката/ и числото, би била залята от това, което все таки би могло да се случи на изток: би могло да се случи, щото чрез науката на посвещението да бъде изследвано и проникнато с познанието това, което живее духовно в организма на кравата. Защото ако проникнете в организма на кравата, ако се запознаете с това, как в нея тази осминка от хранителни вещества, обременена със земната тежест, с всичко, което може да бъде претеглено, измерено и преброено, - ако се запознаете с това, което

организира духовно тази земна тежест в кравата, ако се запознаете с целия този организъм на кравата, как той лежи на пасището и преживя и в своето преживяне изявява нещо чудесно от Вселената, изявява го астрално: тогава ще се научите да познавате, да впрегнете претегленото, измерено, преброеното в една система, с която можете да победите всичко друго в цивилизацията и да дадете на цялото земно кълбо единствено една цивилизация, която само тегли, брой и измерва и прави да изчезне от цивилизацията всичко друго. Защото какво би дало посвещението в организацията на кравата? Това е един въпрос, който има извънредно дълбоко значение. Какво би дало това посвещение?

Начинът, по който например се строят машините, е твърде различен, според естеството на отделните машини; обаче всичко проявява тенденцията, несъвършените, примивните още машини да се превърнат постепенно в такива, които почиват на трептения: там, където нещо трепти, и където чрез трептения, чрез колебание, чрез периодично протичащи движения се постига ефектът на машината. Всичко се стреми към построяването на такива машини. Обаче когато някога тези машини ще бъдат построени в тяхното съвместно действие така, както хората могат да научат това от разпределението на хранителните средства в организма на кравата, тогава трептенията, които ще бъдат създадени върху земното кълбо чрез машините, тези малки трептения на Земята ще протичат така, че с това, което става на Земята, ще съзвучи, ще сътрепти онова, което се намира над Земята; тогава нашата планетна система ще сътрепти в нейните движения с нашата земна система, както една съответно настроена струна съзвучи, когато е поставена в трептение една друга струна намираща се в същото помещение.

Това е ужасният закон на съзвучието на трептенията, който би се изпълнил, когато съблазнителният зов на кравата би съблазнил изтока, така че тогава той би могъл да проникне по убедителен начин лишената от духовност, чисто механичката цивилизация на запада и на средата, и чрез това на Земята би могла да бъде създадена една механистична система, която да бъде точно приспособена към механичката система на Вселената. Чрез това, всичко, което е действие на въздуха, което е действие на околността, и всичко, което е действие на звездите, ще бъде изкоренено и унищожено. Например това, което човекът изживява чрез протичането на годината, това, което той изживява, като съучаства в развиващия се и разцъфтяващ се живот на пролетта, в парализиращия се и умиращ живот на есента, всичко това би изгубило своето значение за човека. Човешката цивилизация би била изпълнена с тракането на машините, на трептящите машини и ехото на това тракане, което би се

разливало върху Земята от Космоса като една реакция на земния механизъм.

Ако разгледате една част от това, което действа в настоящето, Вие ще си кажете: Една част на нашата съвременна цивилизация се намира изцяло по пътя да преследва като цел този ужасен упадък.

А сега представете си, ако средата /средна Европа/ би била съблазнено чрез онова, което лъвът говори, тогава наистина не ще съществува опасността, която аз описах. Механизмите отново ще изчезнат постепенно от лицето на Земята. Цивилизацията не ще стане една механистична цивилизация, но човекът би бил отдаден в едностранчива сила на всичко това, което живее във вятъра и състоянието на времето, в течението на годината. Човекът би бил впрегнат в течението на годината и чрез това би живял особено в смяната на отношението на своя дихателен ритъм и на своя кръвообръщателен ритъм. Той ще развие в себе си онова, което може да му даде един безволев живот. Той би развил особено много своята гръдна природа. Чрез това обаче човекът би проявил такъв егоизъм в земната цивилизация, че всеки би искал да живее само себе си, че никой човек не би искал да знае за нещо друго, освен за това, да му бъде добре в настоящето. На това е изложена цивилизацията на средата, която би могла да създаде един такъв живот в земната цивилизация.

И отново, ако съблазнителният зов на орела би съблазнил запада, така че да успее да разпространи своя на чин на мислене и разбиране върху цялата Земя и да се едностранчиви в този начин на мислене и разбиране, тогава в човечеството би се родил стремежът да се свърже по този начин непосредствено със свръхземния свят, който някога е съществувал, който е съществувал в началото на земното развитие. Хората биха до били стремежа да заличат това, което човекът е постигнал в своята свобода и самостоятелност. Те биха стигнали до там, да живеят изцяло в онази несъзнателна воля, която прави боговете да живеят в човешките мускули и нерви. Хората биха се върнали към първобитни състояния, към едно първоначално първобитно ясновидство. Човекът би се стремил да се освободи от Земята чрез това, че би се върнал назад към началото на земното развитие.

И бих могъл да кажа, за точния ясновидски поглед това се подчертава още повече благодарение на факта, че всъщност пасящата крава би го проникнала все повече и повече отново чрез един глас, който казва: Не гледай нагоре; всяка сила иде от Земята. Запознай се с всичко, което се крие в действията на Земята. Ти ще станеш господар на Земята. Ти ще превърнеш в нещо трайно онова, което си изработваш на Земята. Да, ако човекът би се подал да този съблазнителен зов, тогава не би могла да бъде отстранена онази опасност, за която аз говорих: механизирването на

земната цивилизация. Защото астралното естество на преживящото животно иска да превърне настоящето в нещо трайно, иска да го направи вечно. От организацията на Лъва произлиза онова, което не иска да превърне настоящето в нещо трайно, но което иска да направи настоящето колкото е възможно повече мигновено, нетрайно, което иска да превърне всичко в една игра на течението на годината, което постоянно се повтаря, което иска да се превърне във вятър и буря, в игра на слънчевия лъч, във въздуха. И този характер би приела също и цивилизацията.

Когато разглеждаме действително с пълно разбиране орела, как той витае във въздуха, той ни се явява така, като че би носил на своите пера паметта на онова, което е съществувало в началото на земното развитие. Той е запазил в своята перушина силите, които са действували отгоре върху Земята и в Земята. Бихме могли да кажем, че във всеки орел виждаме хилядолетията на Земята и той не е докоснал Земята с неговата физическа природа, освен най-много за да улови своята плячка, обаче не за задоволяване на своя собствен живот. Обаче той кръжи във въздуха, когато иска да поддържа този собствен живот, защото онова, което се е развило на Земята, е безразлично за него, защото има своята радост и своето одушевление от силите на въздуха, защото даже презира земния живот и иска да живее в онзи елемент, в който е живяла самата Земя, когато тя не е била още Земя, а когато в началото на нейното земно съществуване се е пропивала с небесните сили. Орелът е гордото животно, което не е искало да мине през това втвърдяващо се земно развитие, което се е изтръгнало от това втвърдяващо земно развитие и което е искало да остане съединено само с онези сили, които са съществували в началната точка на земното развитие.

Тези са ученията, които това троично животно ни дава, когато можем да го разглеждаме като една велика и мощна писменост, която е записана във Вселената за обяснение на мировата загадка. Защото всъщност всяко нещо във Вселената е един писмен знак, когато можем да го четем. А именно, когато можем да четем връзката, тогава ние разбираме загадките на Вселената.

Колко голямо значение има, да трябва да си кажем: Това, което вършим, когато мерим с пергела или с метъра, когато теглим с везната, когато броим -, ние съставяме нещо, което всичко е само един фрагмент; то става нещо цяло, когато разберем организма на кравата в неговата вътрешна духовност. Това значи да четем в тайните на Вселената. И това четене в тайните на Вселената води винаги в разбирането на мировото и човешкото съществуване. Това е модерна мъдрост на посвещението. Това е, което днес трябва да бъде говорено от дълбочините на духовния живот.

На днешния човек му е всъщност трудно да бъде човек. Защото, бих могъл да кажа, днес човекът прилича на антилопата по отношение на трите животни в баснята, която вчера Ви разказах. Това, което иска да се едностранчиви, то приема една особена форма. Лъвът остава като лъв, обаче той иска да има своите другари хищници като метаморфози за другото животно. И за това, което е всъщност орел, той употребява един другар хищник, хиената, която живее всъщност от нещо мъртво, от онова мъртво, което бива създадено в нашата глава, което доставя за нашето умиране непрестанно атомистични части във всеки момент. Така щото тази басня поставя на мястото на орела хиената и на мястото на кравата лъвът поставя съобразно с упадъка - баснята може да се роди от културата на негрите -, на мястото на кравата лъвът поставя своя другар хищник вълка. И така в баснята ние имаме другото троично животно, лъва, хиената и вълка. И както днес съблазнителните зовове стоят едни срещу други, така стои насреща - бих могъл да кажа - космическият символизъм, като постепенно с прозвучаването на съблазнителните зовове орелът се снижава до Земята и се превръща в хиена, и говедото не иска вече да изобразява по един свещен търпелив начин Вселената, а се превръща в грабливия вълк.

И по този начин ние имаме възможността да преведем онази легенда, която аз Ви разказах вчера в заключение, да преведем тази легенда от негърския език на нашия модерен цивилизационен език. Бих могъл да кажа, че вчера аз Ви разказах и трябваше да Ви разкажа тази басня според разбирането на негрите: Лъвът, хиената и вълкът тръгнаха на лов. Те убили една антилопа. Първо хиената трябвало да дели плячката. Тя я разделила според логиката на хиената и каза: една трета на всеки един. Една трета на лъва, една трета на вълка и една трета на хиената. Тогава хиената била изядена. И сега лъвът казал на вълка: Сега ти дели. Тогава вълкът казал: Първата третина трябва да получиш ти; защото уби хиената, пада ти се и делът на хиената. Втората третина ще получиш ти, защото и без това би получил една трета, според дялбата на хиената, която каза, че всекиму се пада по една трета. Така ти ще получиш и една втора трета. И третата третина ще получиш също ти, защото си най-мъдрото и най-смелото от всички животни. И лъвът казал на вълка: Кой те е научил да делиш така с предимство? Вълкът отговорил: Хиената ме научи това.

Логиката е еднаква и при двете животни, обаче при прилагането в действителността се получава нещо съвършено различно, според това, дали хиената прави подялбата или я прави вълкът имайки предвид опита на хиената. Същественото се крие в прилагането на логиката към действителността.

Но сега ние можем, бих могъл да кажа, да разкажем малко различно тази басня, като я преведем в езика на модерната цивилизация. Но имайте предвид, че аз винаги разказвам онова, за което става дума във великия ход на културата. И по този случай бих могъл да кажа, че изразено на модерен език разказът би могъл да приеме следната форма: Антилопата бива убита. Хиената се оттегля и дава едно мълчалива съждение; тя не смее да предизвика първо яростта на лъва и затова се оттегля настрана. Тя изказва едно безгласно съждение и очаква на задния план. Тогава лъвът и вълкът започват да се борят за плячката в лицето на антилопата и се бият, бият докато се наранят така силно, че и двамата умират от раните. Сега идва хиената и изяжда както антилопата така също и лъва и вълка, след като са започнали да се разлагат. И хиената изобразява това, което се крие в човешкия интелект, това, което е умъртвяващото в човешката природа. Тя е обратната страна, карикатурата на орелската цивилизация.

Ако почувствувате, какво искам да кажа с това европеизиране на тази стара негърска басня, тогава ще разберете, че днес тези неща трябва да бъдат всъщност правилно разбрани. Те биват правилно разбрани само тогава, когато човекът се научи да противопостави на съблазнителния зов на орела, на лъва и на кравата своята сентенция, сентенцията, която днес би трябвало да бъде основният принцип на човешкото развитие на силата, на човешкото мислене и действие:

Аз трябва да науча
Да познавам, о краво,
Твоята сила от езика,
Който звездите изявяват в мене.

Не тежест на Земята, не само теглене, броене и мерене, не само онова, което се крие във физическия организъм на кравата трябва да се научи да познават човекът, а онова, което е вплътено в нея да познава и знае да отвърне плахия поглед от организма на кравата и да го обърне към това, което е вплътено в нея; да на сочи поглед във висините: тогава ще бъде одухотворено това, което иначе би се превърнало в една механистична цивилизация. И второто нещо, което човекът трябва да си каже, е:

Аз трябва да науча
Да познавам, о лъв,
Твоята сила от езика,
Която в ден и година
Околността произвежда в мене.

Обърнете внимание върху думите "изявява" и "произвежда"! И третото нещо, което човекът трябва да научи, е:

Аз трябва да науча
Да познавам, орльо
Твоята сила от езика,
Който родилото се от Земята
Създава в мене.

И така човекът трябва да противопостави своята троична сентенция на едностранните съблазнителни зовове, онази троична сентенция, смисълът на която може да доведе до хармонично съгласуване на едностранностите. Той трябва да се научи да насочва поглед към кравата, но след като е почувствувал основно нейната същност, да насочи поглед нагоре към това, което езикът на звездите изявява. Той трябва да се научи да насочва поглед нагоре към орела и след като е почувствувал основно природата на орела в себе си, да насочи погледа въоръжен с това, което природата на орела му е дала, да насочи този поглед надолу върху това, което поклъва и се разцъфтява в Земята и действа от долу нагоре също в организма на човека. И той трябва да се научи да гледа лъва така, че от лъва да му се разкрие това, което подухва във вятъра, което просветва в светкавицата, което проехтява около него в гръмотевицата, което вятърът и бурята произвеждат в течение на годината в целия земен живот, в който е впрегнат човекът. Следователно когато човекът - с физически поглед насочен нагоре и с духовния поглед насочен надолу, с физическия поглед насочен на долу и с духовния поглед насочен нагоре, с физическия поглед насочен направо към изток и с духовния поглед насочен противоположно към запад -, следователно когато човекът е в състояние да направи, щото духовният поглед и физическият поглед да се проникнат един друг нагоре и надолу, напред и назад, тогава той може да чуе действителните, даващите му сила, а не отслабващите го зовове на орела от висините, на лъва от околността, на кравата от вътрешността на Земята.

Това е, което човекът трябва да научи върху своето отношение към Вселената, за да стане все повече способен в неговото действие за цивилизацията на Земята и да служи не на упадъка, а на възхода.

Познай моето същество!
Аз ти давам силата
Така говори орелът
Да създадеш една Вселена Запад

В собствената си глава
Познай моето същество!
Аз ти давам силата
Да въплътиш Вселената
Така говори лъвът
В блясъка на въздуха. .
Средата Познай моето същество!
Аз ти давам силата
Да изтръгнеш от Вселената
Така говори кравата
Везна, мярка/жалон/ и число. Изток
Аз трябва да науча
Да познавам, о краво,
Твоята сила от езика,
Който звездите изявяват в мене.
Аз трябва да науча
Да познавам, о лъв,

Твоята сила от езика,
Който в ден и година
Околността произвежда в мене.
Аз трябва да науча
Да познавам, орльо,
Твоята сила от езика,
Който родилото се от Земята
Създава в мене.

ТРЕТА СКАЗКА

21 октомври 1923 г.

Ние се опитаме да поставим отново човека във Вселената изхождайки от една определена гледна точка. Днес искаме да разгледаме нещата от една такава гледна точка, която - бих могъл да кажа - която обхваща цялото. В нашия физически живот ние живеем на Земята, заобиколени сме от онези събития и факти, които съществуват чрез физическата материя на Земята, която е оформена и изградена по най-различен начин в съществата на природните царства, в самата човешка форма. Във всичко това живее физическата материя на Земята. Тъй като скоро след това ще трябва да говорим за нейната противоположност, нека наречем тази физическа материя физическото вещество на Земята, следователно онова, което лежи материално като основа на различните форми на Земята, и нека различим от нея това, което съществува като противоположност на

физическото вещество вж. Вселената, духовното вещество, което например лежи на основата на нашата собствена душа, което обаче иначе лежи също на основата на всички онези форми във Вселената, които като духовни форми се съединяват с физическите форми.

Ние не можем да се справим, ако говорим само за една физическа материя, за едно физическо вещество. Достатъчно е само да помислите за това, че в общия образ на нашия свят трябваше да поставим съществата на висшите йерархии. Тези същества на висшите йерархии нямат земно вещество, физическо вещество в това, което при тях бихме могли да наречем тяло. Те имат именно духовно вещество. Така щото ние можем да насочим поглед върху земното и ще забележим физическо вещество, можем да насочим поглед върху извънземното и ще забележим духовно вещество.

Днес хората познават малко нещо върху духовното вещество и поради това те говорят също за онова земно същество, което принадлежи едновременно на физическия и на духовния свят, говорят за човека така, като че той би имал само физическо вещество. Но това не е така. Човекът носи в себе си несъмнено духовно и физическо вещество и той носи в себе си това духовно и физическо вещество по един такъв особен начин, че този начин трябва да бъде първо изненадващ за онези, които не са свикнали да обръщат внимание то си върху такива неща. Ако разгледаме при човека именно онова, което привежда човека в движение, което съставлява следователно крайниците при човека, и което след това се продължава от крайниците навътре като дейност на обмяната на веществата, ще бъде неправилно да говорим тук главно за физическо вещество. Вие ще разберете по-точно това по-после. Ние говорим само тогава правилно за човека, когато имен но разглеждаме неговата така наречена нисша природа така, че на нейната основа стои всъщност едно духовно вещество. Така че, ако искаме да нарисуваме схематично човека, трябва да сторим това по следния начин.

Ние трябва да кажем: Долният човек ни представя всъщност една форма в духовно вещество, и колкото по вече отиваме към главата на човека, толкова повече намираме, че човекът е съставен от физическо вещество. Главата е образувана главно от физическо вещество. Обаче краката, за тях все пак трябва да кажем, въпреки че това звучи гротескно; те са образувани главно от духовно вещество; както казах, това звучи гротескно. Така че, когато отиваме към главата, трябва да нарисуваме човека така /нарисувано е на дъската/, че да направим духовното вещество да премине във физическото вещество; и особено физическото вещество се съдържа в главата на човека. И напротив духовното вещество е особено красиво разпространено - бих могъл да кажа - там, където човекът про-

стира своите крака и своите ръце в пространството. Положението е действително такова, като че за ръката и крака /да се разбира цялата ръка с мишницата и целият крак с бедрото/ главното би било, че тук ги изпълва това духовно вещество, че това е същественото в тях. Положението е действително такова, че за ръката и крака физическото вещество само плува така да се каже вътре в духовното вещество, докато главата е в същност една компактна форма от физическо вещество. Обаче при една такава форма, каквато е човекът, трябва да различаваме не само *веществото*, а трябва да различаваме в неговата форма също и *силите*. Тук също трябва да правим разлика между духовните сили и земните физически сили.

Но при силите положението е точно обратно. Докато за крайниците и обмяната на веществата веществото е духовно, силите в тях, например за краката теглото, притеглянето, са физически. И докато веществото на главата е физическо, силите, които действуват в нея, са духовни. Духовни сили действуват в главата, физически сили действуват в духовното вещество на човешките крайници и на човешката обмяна на вещества та. Човекът може да бъде разбран напълно само благодарение на това, че в него правим разлика между неговата горна област, неговата глава и също областта на неговите гърди, които са всъщност физическо вещество, обработено от духовни сили; бих могъл да кажа: най-нисшите духовни сили работят в дишането -, а долния човек трябва да разглеждаме като една форма съставено от духовно вещество, в което работят физически сили. Естествено трябва да бъдем наясно върху това, какво е всъщност положението при човека при тези неща. Човекът простира всъщност природата на своята глава в целия негов организъм, така че всъщност главата е също без съмнение онова, което тя е чрез това, че е физическо вещество обработено чрез духовни сили, че тя простира цялото това нейно същество също в долния човек. И това, което човекът е чрез своите крайници, чрез своето духовно вещество, в което работят физически сили, се простира също в горния човек. Това, което работи по този начин в човека, се прониква взаимно. Обаче все пак ние можем да разберем човека само тогава, когато го разглеждаме като физическо-духовна вещественост и динамичност, т. е. като силово същество.

Това има вече също своето голямо значение. Защото ако се абстрахираме от външните явления и вникнем във вътрешното същество, тогава констатираме например, че не трябва да настъпва никаква нередовност в това разпределение на вещественото и силовото естество на човека.

Ако например в онова, което бих могъл да кажа при човека трябва да бъде духовно вещество, ако в него проникне физическа материя, физическо вещество, ако например в системата на обмяната на веществата се

прояви много силно физическото вещество, което води всъщност към главата, ако така да се каже обмяната на веществата бъде проникната много силно от същността на главата, тогава човекът се разболява, тогава се раждат напълно определени типове болест. И тогава задачата на лечението се състои в това, да бъде от ново парализирано това широко простиращо се в духовното вещество физическо вещество, да бъде то изкарано навън. От друга страна, ако системата на обмяната на веществата при човека, в нейното особено естество да бъде именно обработена от физически сили, ако тази система на обмяната на веществата бъде изпра тена нагоре към главата, тогава човешката глава бива, ако мога да се изразя така, прекалено силно одухотворена, настъпва едно прекалено силно одухотворение на главата. И тогава трябва да бъдат положени грижи за това, понеже това съставлява едно болестно състояние, да бъдат изпратени на главата достатъчно хранителни сили, така че те да стигнат до главата без да бъдат одухотворени.

Който насочва поглед върху здравия и болния човек, ще може много скоро да разбере това различаване, ако въобще иска да има работа с истината, а не с външното явление. Това, което действа тук, поради кое то човекът се чувства благодарение на факта, че той е едно така устроено същество, както аз го представих, то остава първо именно в подсъзнанието при обикновеното днешно съзнание. То съществува вече там. Там то се явява като един вид настроение, като жизнено настроение на човека. Обаче до пълното съзнание може да го доведе само духовното виждане и аз мога да Ви опиша това духовно виждане само така: Онзи, който познава тази тайна за човека от днешната наука на посвещението, а именно, че всъщност най-главният, най-същественият орган, който се нуждае от физическо вещество, е главата, за да обработи това физическо вещество с духовните сили, и който знае по-нататък, че в човешката система на крайниците и на обмяната на веществата същественото е духовното вещество, което се нуждае от физическите сили, от силите на тежестта, на притеглянето, от силите на равновесието и от другите физически сили, за да съществува, - онзи, който прозира по този начин духовно тайната на човека и след това насочи поглед обратно върху човешкото земно съществуване, той чувства самия себе си бидейки човек като извънредно голям длъжник по отношение на Земята. Защото от една страна той трябва да си каже: за да мога да поддържам моето човешко същество, аз се нуждая от определени условия, обаче чрез тези условия аз ставам всъщност длъжник на Земята. Аз непрестанно извличам нещо от Земята. Човек стига именно до там, да си каже: Това, което нося в себе си като духовно вещество през време на земното съществуване, от него се нуждае всъщност Земята. Когато мина през

смъртта, аз би трябвало да го оставя на Земята, защото за нейното възобновяване Земята непрестанно се нуждае от духовно вещество. Но човекът не може да стори това, защото през времето след смъртта не би могъл да измени своя човешки път. Той трябва да вземе със себе си това духовно вещество за живота между смъртта и едно ново раждане, защото се нуждае от него, защото би изчезнал така да се каже след смъртта, ако не би взел със себе си това духовно вещество след своята смърт.

Само чрез това може той да мине през онези изменения, през които трябва да мине, че пренася в духовния свят това духовно вещество на своята система на крайниците и на обмяната на веществата през вратата на смъртта. И така човекът не би могъл да подлежи на бъдещи въплъщения, ако би дал на Земята това, което и дължи, а именно това духовно вещество. Той не може да стори това. Така той остава длъжник. И това е нещо, което от начало не може да бъде подоброено чрез нищо, докато Земята се намира в нейното средно състояние. В края на земното съществуване ще бъде различно.

Положението е именно такава, обични приятели, че онзи, който гледа живота с духовния поглед, има не само онези болки и страдания, ако щете щастие и радости, които дава иначе животът, а с духовното виждане, с виждането на духовното в него се раждат космически чувства, космически радости и страдания. И посвещението е неразделно от космически страдания например, каквото е това, че той си казва: Просто чрез това, че поддържам моето човешко същество, аз трябва да стана длъжник на Земята. Аз не мога да дам на Земята това, което би трябвало в същност да и дам, ако бих бил космически напълно справедлив.

Нещо подобно е положението с това, което е вещество на главата.

Чрез това, че през целия земен живот в материалното вещество на главата работят духовни сили, чрез това веществото на главата бива отчуждено от Земята. Човекът трябва да вземе веществото за своята глава от Земята. Но за да бъде човек, той трябва също постоянно да прониква веществото на своята глава с духовни те сили получавани от извънземната природа. И когато умира, човекът е нещо извънредно смущаващо за Земята благодарение на това, че тя трябва да си вземе обратно материята на главата, която е станала чужда за нея. Когато човекът е минал през вратата на смъртта и предава веществото на своята глава на Земята, която всъщност е напълно одухотворена, която носи в себе си духовните резултати, тогава това вещество на Земята е в същност нещо отворно за целостта на земния живот, те е нещо, което смущава земния живот. И когато прозре тези неща, човекът трябва в същност да си каже: Би било справедливо от моя страна да взема със себе си това вещество през вратата на смъртта, защото то би подхождала много повече за духовната

област, през която аз минавам между смъртта и едно ново раждане. Но човекът не може да стори това. Защо то ако би взел със себе си това одухотворено земно вещество при минаването през вратата на смъртта, той би си създал непрестанно един враг за цялото свое развитие между смъртта и едно ново раждане. Би било най-ужасното нещо, което би могло да се случи на човека, ако той би взел със себе си това одухотворено вещество на главата, когато мине през вратата на смъртта. Тази материя би работила постоянно за унищожението на неговото духовно развитие между смъртта и едно ново раждане.

Така, когато прозре тези неща, човекът трябва да си каже: Аз ставам длъжник на Земята също и чрез това; защото това, което и дължа, но съм го направил неизползуваемо, аз трябва винаги да оставям след мене при смъртта, не мога да го взема със себе си. Това, което трябва да и оставя, аз и го отнемам; онова, което би трябвало да взема със себе си, което съм направил неизползуваемо за нея, аз и го предавам с моя земен прах и тази Земя страда извънредно много чрез това в нейния цялостен живот.

И положението е вече такова, че първо именно чрез духовното виждане върху човешката душа се стоварва нещо, което е едно извънредно трагично чувство. И само когато човек обгърне с поглед по-големи епохи, когато обгърне с поглед развитието на цели системи, пред него застава перспективата, че когато Земята ще стигне в края на нейното развитие, този дълг ще бъде изплатен в по-късните степени на развитието на човечеството, в степените на Юпитер, Венера и Вулкан.

Следователно човекът създава карма не само минавайки през един отделен земен живот, а той създава Карма, мирова Карма, космическа Карма въобще чрез това, че е земен човек, че е обитавал на Земята и е извличал от Земята своите вещества.

Тук е тогава възможно да отвърнем погледа от човека и да го насочим върху останалата природа, за да видим, как, бих могъл да кажа, човекът стоварва този дълг върху себе си, за който аз току що Би разказах, как обаче бива създадено едно изправяне чрез космическите Същества. И тук ние проникваме в чудесни тайни на съществуването, в тайни, които фактически, когато ги обгърнем с поглед, се превръщат в това, което получаваме като представа за Мъдростта на света.

Да отвърнем погледа от човека и го насочим върху нещо, върху което през последните дни постоянно насочвахме поглед, да насочим погледа върху света на птиците, който ни беше представен през последните дни чрез орела. Ние говорихме за орела като представител на птичия свят, като за онова животно, което обхваща така да се каже качествата и силите на птичия свят. И като разглеждаме орела, ние разглеждаме всъщност

онова, което в космическата връзка принадлежи на целия птичи свят. Следователно в бъдеще аз ще говоря просто за орела. Аз Ви говоря за това, как всъщност орелът отговаря на главата на човека и как онези сили, които в човешката глава създават мислите, при орела същите тези сили създават неговите пера. Така щото всъщност в перата на орела действуват проникнатите от Слънцето въздушни сили, проникнатите от светлината въздушни сили. Това блещука в перата на орела: проникнатата от светлината си ла на въздуха.

Но орелът, на който можем да припишем някои лоши качества, има все пак особеното качество по отношение на неговото космическо съществуване, че така да се каже във формата на перата остава всичко онова, което тези проработени от Слънцето въздушни сили образуват в него. И какво става тук, можем да забележим само когато орелът умира.

Когато орелът умира, на нас ни става ясно, колко забележително, бих могъл да кажа повърхностно храносмилане има орелът в сравнение с основното храносмилане на кравата с нейното преживяне. Кравата е действително животното на храносмилането - отново като представител за много същества от рода на животните. При нея храносмилането става основно. Като всяка птица орелът храносмила повърхностно. Всяко храносмилане при него остава само в неговото начало. И бих могъл да кажа, в съществуването на орела, ако насочим поглед върху цялото, храносмилането е само нещо като вторично занимание, като странично занимание. Напротив в орела протича основно всичко онова, което се използва върху неговите пера. При други птици това е даже още по-силно. Тук с извънредно голяма грижа, всичко се изработва в перата. И такава една птича перушина е всъщност една чудесна форма. Тук се ражда най-силно онова, което бихме могли да наречем земна материя, която орелът взема от Земята и която бива одухотворена от горните сили, но така, че не е присвоена от орела, защото орелът няма никаква претенция за прераждане. Ето защо него не го смущава това, което става по-после чрез това, което е произведено чрез горните духовни сили върху земната материя в неговата перушина; него не го смущава, как това действува по-нататък в духовния свят.

Така ние виждаме, когато орелът умира и загива също и неговата перушина - както казах, това важи за всяка една птица -, че одухотворената земна материя отива в духовния свят, че тя бива превърната там в духовно вещество.

Както виждате, ние имаме едно забележително сродствено отношение на нашата глава към орела. Това, което ние не можем да сторим, прави

го орелът. Орелът отнася непрестанно от Земята онова, което бива обработено чрез духовните сили като физическо вещество в тази Земя.

Тази е също причината, защо ние разглеждаме така забележително с нашето чувствоване орела в неговия летеж. Ние го чувствуваме като нещо чуждо на Земята, като нещо, което има работа повече с небето отколкото със Земята, въпреки че той черпи своето вещество от Земята. Но как черпи той това вещество? Той го черпи, взема го така, че е само един крадец за земното вещество. Бих могъл да кажа, че не е предвидено в обикновения банален закон на земното съществуване, орелът също да получава още нещо. Той си открадва своята материя, както въобще птичийт род краде многократно материята. Той си открадва материята, обаче я прави да бъде одухотворена от силите, които съществуват като духовни сили в горните области, и отнася след своята смърт тези одухотворени земни сили, които е откраднал, в царството на духа. С орлите одухотворената земна материя отива в царството на духа.

Животът на животните не е също приключен, когато те умират. Те имат тяхното значение във Вселената. И когато орелът лети, той е така да се каже само един символ на своето съществуване, той лети като физически орел. О, той лети по-нататък и след своята смърт! Одухотворената физическа материя на ореловата при рода лети в световите, за да се съедини с духовната материя на духовното царство.

Вие виждате, че стигаме до чудесни тайни във Вселената, когато прозираме тези неща. Едвам тогава ние си казваме, защо съществуват всъщност тези животински и други форми на Земята. Всички те имат своето велико, извънредно важно значение във Вселената.

А сега да отидем към другата крайност, която също разгледахме през тези дни, да отидем при почитаната от индийците кравата. Тук имаме без съмнение другата крайност, както орелът е много подобен на човешка та глава, така кравата е много подобна на човешката система на обмяната на веществата. И, колкото и странно да звучи, това животно на храносмилането се състои всъщност главно от духовно вещество, в което е впрегната и разпръсната физическа материя, която е консумирана. Тук в кравата имаме духовно вещество /нарисувано е на дъската/, и физическата материя прониква тук навсякъде и бива преработена, приета от духовното вещество. За да стане това напълно основно, затова работата на храносмилането при кравата толкова подробна, толкова основно. Това е най-основната храносмилателна работа, която можем да си представим, и в това отношение кравата се грижи и снабдява - бих могъл да кажа - най-основно животинското съществуване. Кравата е основно животно. Тя донася фактически това животинско съществуване, този животин-

ски егоизъм, тази животинска азовост от Вселената на Земята в областта на гравитацията на Земята.

Никое друго животно няма същото отношение между теглото на кръвта и цялото тегло на тялото както кравата; другите животни имат или по-малко или повече кръв в отношение с теглото на тялото в сравнение с кравата; а теглото има работа с тежестта, с гравитацията, кръвта с егоизма. Не с егото /Аза/, него има само човекът, а с егоистичността, с отделното съществуване. Кръвта прави също от животното едно животно, поне по-висшето животно. И бихме могли да кажем: Кравата е решила мировата загадка, как трябва да се поддържа правилното отношение между теглото на кръвта и теглото на цялото тяло, ако едно същество иска да бъде колкото е възможно истинско животно.

Видите ли, хората на древността не непразно са нарекли Зодиака "Зодиак" /Кръг на животните/. Този Зодиак има дванадесет части, разделя така да се каже цялото свое битие на дванадесет части. Тези сили, които идват от Космоса, от Зодиака, приемат тяхната форма от животните. Но другите животни не се насочват точно според това. Кравата има в теглото на нейната кръв една дванадесетина от теглото на нейното цяло тяло. Теглото на кръвта при кравата е една дванадесета от теглото на нейното тяло, при магарето то е само една двадесет и трета, при кучето една десета. Всички други животни имат едно друго, различно отношение на теглото на кръвта към това на тялото. При човека теглото на кръвта е една тринадесетима от тегло то на тялото.

Вие виждате, че кравата е предвидела да изразява в теглото цялото животинско битие, да изразява в него нещо колкото е възможно космическо. Това, което постоянно казвах тези дни, а именно при астралното тяло на кравата се вижда, как тя всъщност осъществява горното, висшето във физическо-материалното, то се изразява в това, че тя поддържа в нейното собствено отношение на теглото дванадесетократното деление. Тя се намира космически в това деление. Всичко при кравата е така, че в духовното вещество биват обработени и вработени силите на Земята. На земното притегляне е наложено да се разпредели в отношението на Зодиака в кравата. Земната тежест, земното притегляне трябва да се подчини да направи една дванадесета да се падне на егоистичността. Всичко, което кравата има като духовно вещество, тя го принуждава да влезе в земните отношения.

Така кравата, която лежи на пасището, е фактически духовно вещество, което приема в себе си земната материя, абсорбира я, прави я подобна на себе си.

Когато кравата умира, тогава това духовно вещество, което тя носи в себе си, е способно да бъде прието от Земята заедно със земната материя

за благо на живота на Цялата Земя. И човек постъпва правилно, когато има към кравата чувството: Ти си истинското жертвено животно, защото ти даваш всъщност постоянно на Земята това, от което тя се нуждае, без което тя не би могла да съществува по-нататък, без което тя би се втвърдила и пресъхнала. Ти и даваш непрестанно духовно вещество и обновяваш вътрешната подвижност, вътрешната жизненост на Земята.

И когато гледате от едната страна пасището с кравите, от другата страна летящия орел, тогава имате чудесните насрещни образи: орела, който отнася станалата неизползуваема земна материя - защото тази материя е одухотворена - отнася е в далечините на духовното царство, когато той умира; кравата, която, когато умре, дава на Земята небесната материя и по този начин обновява Земята. Орелът отнема на Земята това, което тя не може да ползува, което трябва да се върне в царството на духа. Кравата внася в Земята това, от което Земята се нуждае като обновяващи сили от царството на духа.

Вие виждате тук, как от науката на посвещението възникват особено важни чувства. Защото обикновено човек вярва: науката на посвещението се изучава, но тя не дава нищо друго освен понятия, освен идеи. Човек пълни главата си с идеи относно свръхсетивното, както иначе пълни главата си с идеи относно сетивното. Но това не е така. Когато човек проникне все по-далече в тази наука на посвещението, той стига до там, да изпитва чувства, усещания, за които по-рано не е имал никакво предчувствие, които обаче съществуват несъзнателно във всеки човек и трябва да бъдат извлечени от дълбочините на душата. Той стига до там, да чувства всички същества различно от това, както ги е чувствувал по-рано. И така аз мога да Ви опиша едно чувство, което принадлежи към живота обхващане на Духовната Наука, на науката на посвещението. Това е чувството, че човек трябва да си каже: Ако човекът би бил само на Земята, тогава, ако познаваме истинската природа на човека, би трябвало всъщност да се отчаяме, че Земята не получава въобще това, от което се нуждае, че в подходящото време и се отнема духовното вещество, одухотворената материя, и и се дава духовна материя. Ние би трябвало да почувствуваме в същност едно такова противоречие между човешкото и земното съществуване, което причинява голяма, голяма болка, което причинява голяма болка затова, защото си казваме: Ако човекът трябва да бъде истински човек на Земята, тогава Земята не може да бъде истинска Земя чрез човека. Човекът и Земята се нуждаят взаимно, но те не могат да се подкрепят взаимно! Това, от което едното същество се нуждае, изгубва го другото; това, от което другото се нуждае, изгубва то първото. И ние не бихме имали никаква сигурност за жизнената връзка между човека и Земята, ако не би се явил заобикалящият свят и би

трябвало да си кажем: Това, което човекът не може да стори относно пренасянето на одухотворената материя на Земята в духовния свят, това изпълнява светът на птиците. И това, което човекът не може, а именно да даде на Земята духовно вещество, вършат го преживящите животни, а като техен представител кравата.

Видите ли, чрез това Земята се закръгля като нещо цяло. Ако насочим поглед само върху човека, ние получаваме несигурност в неговото чувствуване върху съществуването на Земята; ако насочим поглед върху това, което заобикаля човека, ние отново добиваме сигурността.

И сега Вие ще се чудите още по-малко, че един така дълбоко проникващ в духовното религиозен светоглед, какъвто е индийският, почита кравата; защото тя е животното, което постоянно одухотворява Земята, постоянно дава на Земята онова вещество, което самата тя взема от Космоса. И би трябвало всъщност пред нас да застане действителната картина, която ни показва, как под едно пасящо стадо крави Земята се изпълва долу с радост, духовете на елементите ликуват долу, защото получават обещаната им храна от Космоса чрез съществуването на същества, които пасат там. И би трябвало всъщност да нарисуваме танцуващата и ликуваща атмосфера на духовете на елементите, които заобикалят летящия орел. Тогава отново ще сме на рисували духовни действителности и бихме виждали физическото в духовните действителности; ние бихме виждали орела продължен в неговата аура и действащо в аурата ликуване на елементалните духове на въздуха /Силфите, бележка на преводача/, на въздушните духове на огъня /Саламандрите/.

И ние бихме виждали тази чудна аура на кравата, която така много противоречи на земното съществуване ние, защото тя е напълно космична, и бихме виждали радостно възбудените чувства на земните духове на елементите /Гномите/, които тук виждат това, което са изгубили, че трябва да водят своето съществуване в тъмнината на Земята. Това, което се явява в кравите, е за тези духове Слънце. Тези обитаващи в Земята духове на елементите не могат да се радват на физическото Слънце, а на астралните тела на преживящите животни.

Да, обични приятели, съществува още една друга естествена история /история на природата/ освен онази, която днес се намира в книгите? И какъв е всъщност крайният резултат на естествената история, която днес се намира в книгите?

Сега скоро бе издадено продължението на онази книга на Алберт Швайтцер, за която аз говорих веднъж. Вие си спомняте може би за това, което Ви говорих върху тази книжка, третираща за съвременните състояния на културата, в нашето списание "Гьотеанум". Предговорът в споменатото продължение на тази книжка е, бих могъл да кажа, една печат-

лна глава на съвременното духовно производство. Защото ако първото томче, за което говорих по-рано, съдържаше все пак известна сила и известно разбиране за това, за да бъде дадено на нашата съвременна култура това, което ѝ липсва, то въпросният предговор в неговото продължение е наистина една печална глава. Защото там Швайтцер претендира, че той е първият, който е разбрал, че всъщност знанието не може да даде абсолютно нищо, че трябва да добием от някъде другаде нашия светоглед и нашата етика, а не от познанието.

Трябва да кажем първо, че за границите на познанието се е говорило много, и нужно е малко - как да кажа? - късогледство, за да вярва човек, че той е първият, който е говорил за границите на познанието. Това са сторили природоизследователите във всички възможни сили. Следователно човек не трябва да се хвали, че той е първият, който е открил тази огромна грешка.

Но като оставим настрана това, ние констатираме именно, че един такъв забележителен мислител като Швайтцер - защото според написаното в неговата първа книжка той е все пак един забележителен мислител като оставим настрана горното, ние стигаме до там да кажем: Ако искаме да имаме един светоглед, ако искаме да имаме една етика, ние трябва да оставим настрана всяко знание и признание; защото знанието и познанието не ни дават такъв светоглед, те не ни дават нищо. Знанието и познанието, така както те се намират в книгите и са признати официално, тези науки и тези познания не ни довеждат до там, да открием - както казва Швайтцер - някакъв смисъл в света. Защото всъщност, ако гледаме нещата така, както именно тези личности гледат на света, в нас не ще възникне никаква друга идея, освен: няма никакъв смисъл, че орелът лети, че орлите летят, като оставим настрана това, че хората си служат с техните образи, които поставят върху своите гербове; земно погледнато, полезно е, че кравата дава мляко и така нататък. Но тъй като човекът е само едно физическо същество, това е само една физическа полза; това не предава никакъв смисъл за мировото цяло.

Обаче ако не искаме да отидем по-далече, ние не стоим на равнището, където може да се яви един смисъл на света. Ние трябва да преминем именно към духовното, към нещо духовно, към това, което духовното, което науката на посвещението може да каже някому върху света. Тогава ще намерим вече смисъла на света, като открием чудесни тайни даже във всяко съществуване, такива тайни, каквато е онази, която се проявява с умиращия орел и с умиращата крава, между които стои умиращият лъв, който отново държи в себе си в равновесие духовното вещество и физическото вещество чрез съзвучието на своя ритъм на дишането и на кръвообращението. Ние ще констатираме при него, че чрез своята

групова душа той регулира, колко орли са необходими и колко крави са необходими, за да направят да протича правилният процес нагоре и надолу, както аз Ви го описах.

Вие виждате, истините за трите животни орел, лъв и бик или крава са били създадени от едно чудесно инстинктивно познание. Чувствува се тяхното родство с човека. Защото човекът би трябвало всъщност да си каже, когато прозре тези неща: Орелът ми поема задачите, които аз не мога да изпълня сам чрез моята глава; кравата поема моите задачи, които аз не мога да изпълня сам чрез моята система на обмяната на веществата и на крайниците; лъвът поема онези мои задачи, които аз не мога сам да изпълня чрез моята ритмична система. И така от мене и от трите животни се получава едно цяло в космическото отношение.

Така ние се вживяваме в кармическата връзка. Така чувствуваме дълбокото родство в света и се научава ме да познаваме, колко мъдри са всъщност онези сили, които царуват в съществуването, в което е вплетен човекът и от което човекът е обграден и обгърнат като с вълни.

Вие виждате, че ние можахме да обхванем по този начин това, което застава срещу нас, когато потърсихме връзката, отношението на човека към трите животни, за които говорихме през миналите седмици.

Вътрешната връзка на мировите явления и мировите същества

Това, което действа в Космоса, е вече най-великата художничка. Космосът изгражда всичко според закони, които задоволяват в дълбокия смисъл художественото чувство.

ЧЕТВЪРТА СКАЗКА

26 октомври 1923 г.

Ние разгледахме по определен начин връзката на земните отношения, мировите отношения и на животинския свят с човека. През следващите дни ще продължим именно тези разглеждания; днес обаче бих искал да намерим прехода към по-нататъшни области, които ще трябва да ни занимават в бъдеще. И тук бих искал първо да насоча вниманието върху това, как в моята "Тайна Наука" развитието на Земята в Космоса бе описано така, че трябваше да вземем изходната точка, когато се касае за това земно развитие, от прадревната Сатурнова метаморфоза на Земята. Ние трябва да си представим тази Сатурнова метаморфоза така, че в нея се съдържа още всичко, което въобще принадлежи към нашата планетна система. Отделните планети на нашата планетна система от Сатурн до Луната се намираха още в стария Сатурн - който, както знаете, се състоеше само от топлинен етер -, те бяха разтворени в него небесни тела. Следователно Сатурн, който не беше стигнал още до гъстотата на въз-

духа, а се състоеше именно от топлинен етер, съдържаеше също така в етерна форма разтворено всичко, което по-късно се оформи самостоятелно, индивидуализира се в отделните планети.

След това различаваме като втора метаморфоза на развитието на Земята това, което аз нарекох накратко старата Слънчева метаморфоза на Земята. Тук имаме работа с това, че постепенно от огненото кълбо на Сатурн се образува въздухообразното кълбо, проникнатото от светлината, просветлено от светлината въздухообразно кълбо на Слънцето.

След това имаме една трета метаморфоза, след като старите състояния бяха повторени, от една страна слънчевото естество, което тогава обхващаше още Земята и Луната, и онова, което е външно - Вие имате това описано в "Тайната Наука" -, към което принадлежи тогава именно Сатурн в неговото отделяне.

Но тогава в тази Лунна метаморфоза имаме същевременно работа с това, че Слънцето и онова, което съставлява едно съединение на Земята с Луната, се разделят. И аз често пъти описах, как царствата на природата, които днес познаваме, не съществуваха тогава, как именно Земята не включваше в себе си една минерална маса, а - ако мога да се изразя така - беше рогообразна, така че твърдите съставни части се отделиха рогообразно, рогообразни скали се издигаха някак си от превърнатата се вече в течено състояние лунна маса. И след това се родиха отношенията в четвъртата метаморфоза, които са нашите днешни земни отношения.

Сега, когато обрисоваме тези четири метаморфози една след друга, ние имаме първо Сатурновата метаморфоза, тялото от топлина, което съдържа в себе си в разтворено състояние всичко, което по-късно се съдържа в нашата планетна система, Слънчевата метаморфоза, Лунната метаморфоза и Земната метаморфоза. В тази четворност можем да различим едно от друго две неща.

Помислете само, как при развитието от Сатурн до Слънцето имаме работа с това, което напредва първо до въздухообразното вещество! развитието изхожда от огненото кълбо; огненото кълбо се метаморфозира, сгъстява се до въздухообразното кълбо, което обаче е вече проникнато, просветлено от светлината. Тук имаме първата част на развитието.

След това имаме тази част на развитието, при която Луната играе своята роля. Защото Луната играе именно ролята, която и позволява да образува онези рогообразни форми, подобни на скали рогообразни форми. И през време на Земната метаморфоза Луната се отделя от Земята, става сателит и оставя на Земята вътрешните земни сили. Например силите на гравитацията са напълно нещо, което във физическо отношение е останало от Луната. Земята не би развила силите на притеглянето, на гравитацията, ако не биха останали остатъци от старите лунни включвания.

Самата тя се е отделила от Земята. Луната е онази колония в мировото пространство, за която аз Ви говорих от духовния аспект през неотдавнашните дни. Тя има една вещественост съвършено различна от тази на Земята, но е оставила в Земята това, което в по-далечен смисъл можем да наречем земен магнетизъм; силите на Земята, а именно силите на притеглянето, действията, които наричаме тегловни действия, са останали от Луната. И така ние можем да кажем: Тук имаме /Сатурново и Слънчево състояние/ главно топлинната, проникнатата от светлината метаморфоза, ако вземем и двете заедно; тук имаме /Лунно и Земно състояние/ носената от Луната, течната метаморфоза, която се образува през време на Лунната метаморфоза и остава след това през време на Земната метаморфоза; твърдата материя е предизвикана именно чрез силите на притеглянето, чрез силите на тежестта.

Тези две метаморфози се различават всъщност извънредно много една от друга, и трябва да бъдем наясно върху това, че всичко, което е съществувало някога, отново се крие в по-късното. Онова, което е било старото огнено кълбо Сатурн, остана като топлинно вещество във всички следващи метаморфози, и когато днес обикаляме земните области и срещаме още навсякъде топлина, топлината, която навсякъде намираме, е остатък от старото Сатурново развитие. Навсякъде, където намираме въздух или въздухообразни тела, имаме остатъци на старото Слънчево развитие. Когато гледаме осветления от Слънцето въздух, тогава, прониквайки се с чувства за тази еволюция, ние би трябвало да си кажем: В този просветлен от Слънцето въздух имаме остатъците на старото Слънчево развитие, защото ако не беше съществувало това старо Слънчево развитие, не би съществувало родството на нашия въздух със слънчевите лъчи, които се намират сега във. Само благодарение на това, че Земята е била някога свързана със Слънцето, че светлината на Слънцето е светела в самата Земя, която е била още въздухообразна, така че Земята е била едно въздухообразно кълбо, което е излъчвало вътрешна светлина в мировото пространство, само благодарение на това може да се яви покъснатата метаморфоза, сегашната Земна метаморфоза, при която Земята е заобиколена от една въздушна атмосфера, в която падат отвън слънчевите лъчи. Обаче тези слънчеви лъчи имат едно дълбоко вътрешно родство със земната атмосфера. Тези слънчеви лъчи не проникват никак си така, както днешните физици казват грубо, като лъчи, като малки изстреляни кълбца през газообразната атмосфера, а те имат едно дълбоко вътрешно родство с атмосферата. И това родство е последствието на някогашното съвместно съществуване през време на Слънчевата метаморфоза. Така всичко е свързано и родствено едно с друго чрез това, че предишните състояния отново се проявяват и действуват в по-късните състояния по

един разнообразен начин. Но през времето, когато развитието на Земята е ставало в неговата цялост така, както намирате това описано в книгата "Тайната Наука" и както аз Ви го скицирах тук накратко, се е развило всичко онова, което се намира на Земята и около Земята, което се намира също вътре в Земята.

И сега можем да кажем: Когато гледаме днешната Земя, ние имаме в Земята това, което произвежда твърдо то състояние, вътрешната Луна, закотвено главно в земния магнетизъм, вътрешната Луна, която прави, що то въобще да има твърда материя, да съществува нещо, което има тегло и тегловните сили са тези, които правят от течното да се получи твърдото. След това имаме същинската земна област, водната, течната материя, която се явява в най-различните форми, като подпочвена вода например, но също и като онази вода, която съществува като изпарения, които се издигат във въздуха и след това падат на Земята под формата на дъжд или сняг, и т.н. И по-нататък в окръжността имаме това, което е въздухообразно, и всичко това е проникнато от огнения елемент, представляващ остатък от стария Сатурн. Така щото днес трябва да допуснем в днешната Земя съществуването на нещо, което там горе е Слънце-Сатурн или Сатурн-Слънце. Ние можем винаги да си кажем: Всичко, което се намира там в топлия въздух, който е просветлен от светлината, е Сатурн-Слънце. И ние поглеждаме нагоре и виждаме всъщност нашия въздух проникнат от това, което е действие на Сатурн, което е действие на Слънцето и което после в течение на времето се е развило като атмосфера, която обаче е също само едно последствие на Слънчевата метаморфоза. Това имаме ние така да се каже, когато насочваме поглед нагоре.

Когато насочим поглед надолу, тогава имаме повече последствието на това, което е настъпило през време на двете последни метаморфози. Имаме тежката, твърдата материя, по-добре казано произвеждащото тежестта, преминаващото в твърдо състояние; имаме течното състояние, имаме Луна-Земя или лунната Земя. Ние можем да различим строго една от друга тези две части на земното съществуване. Ако прочетете още веднъж "Тайната Наука" във връзка с тези неща, ще видите, че там просто чрез цялото стилизиране е направен един дълбок разрез на мястото, където Слънчевата метаморфоза преминава в Лунната метаморфоза. И днес още съществува един рязък контраст между това, което се намира горе, а именно сатурновото естество, и това, което се намира долу, т.е. земно-лунното-водното.

Следователно можем да направим напълно добре разликата между Сатурново-Слънчевото-въздухообразното и Лунно-Земното-водното. Едното се намира горе, другото се намира долу. Когато в развитието на

Земята взето в неговата цялост се е развило заедно всичко, което принадлежи на Земята, погледът на онзи, който прониква в тези неща с Науката на посвещението, пада първо върху разнообразието на света на насекомите. Би трябвало да вярваме, че дори простото чувство би трябвало да доведе този пърхаш и блещукащ свят на насекомите в определена връзка с горната област, със сатурново-слънчево-въздухообразното. И това е действително така. Когато гледаме пеперудата: тя пърха във въздуха, в прострениа от светлината, в просветления от светлината въздух със своите блестящи в преливащи цветове крила. Тя е носена от вълните на въздуха. Тя едва ли докосва лунно-земно-водното. Нейният елемент е онова, което се намира горе И когато проучим след това, какво е в същност развитието, ние стигаме именно при малкото насекомо по един странен начин в много ранни времена на Земната метаморфоза. Това, което днес блести като крила на пеперудата в просветления от светлината въздух, то е образувало първо своите заложи през времето на стария Сатурн, развило се е по-нататък през време на Слънчевата епоха. Там се е родило това, което днес още дава възможност на пеперудата да бъде всъщност едно създание на въздух светлината. Слънцето дължи дарбата да разпръсква светлина на самото себе си. Слънцето дължи дарбата, по силата на която нейната светлина произвежда във веществата нещо огнено, блестящо, на действието на Сатурн-Юпитер-Марс. И всъщност не разбира природата на пеперудата онзи, който я търси върху Земята. Силите, действащите сили в природата на пеперудата трябва да ги търсим горе, трябва да ги търсим при Слънцето, Марс, Юпитер, Сатурн. И ако проучим по-точно това чудесно развитие на пеперудата - аз я описах вече веднъж тук във връзка с човека като космическо въплъщение на паметта - но ако проучим нещата по-подробно, ще намерим: Пеперудата пърха първо в преливащи в светлината цветове, носена от въздуха горе над Земята. Тя снася своето яйце. Грубо материалистичният човек казва: "Пеперудата снася едното яйце", защото най-главните неща не се проучват под влиянието на настоящата ненаука. Въпросът е този: На кого поверява всъщност пеперудата своето яйце, когато тя го снася?

Но сега проучете, къде пеперудата полага своите яйца; навсякъде ще намерите: яйцето на пеперудата бива снесено така, че то да бъде изложено на слънчевото влияние, да не бъде лишено от слънчевото влияние. Слънчевото влияние върху Земята не съществува само там, където Слънцето непосредствено огрява Земята. Аз често пъти съм обръщал вече вниманието върху това, как селяните заравят своите картофи през зима та в земята, покриват ги с пръст, защото това, което през лятото идва на Земята като слънчева топлина и сила на слънчевата светлина, се намира

именно през зимата във вътрешността на Земята. Картофите замръзват на повърхността на Земята, но те не замръзват, а остават като добри картофи, когато са заровени в една яма и са покрити отгоре с пръст, защото през зимата действието на Слънцето се намира в Земята. През зимата трябва да търсим лятното действие на Слънцето под Земята. Ако през месец декември слезем на опре делена дълбочина в Земята, тогава през този месец имаме в Земята юлското действие на Слънцето. През юли Слънцето изпраща лъчите на своята светлина и на своята топлина върху повърхността на Земята. Топлината и светлината постепенно проникват по-дълбоко. И ако през месец декември искаме да търсим онова, което през месец юли изживяваме като слънчеви сили на повърхността на Земята, тогава трябва да изкопаем една яма и на определена дълбочина се намира това, което през месец юли е било на повърхността, и е под Земята през месец декември. Там картофите са закопани в юлското слънце. Следователно Слънцето не се намира само там, където го търсим с грубо материалистичния ум, а то съществува всъщност в много области. Само че това е регулирано строго според сезоните в Космоса. Обаче пеперудата не полага никога яйцето си там, където то не може да остане по някакъв начин във връзка със Слънцето. Така че ние се изразяваме лошо, когато казваме, че пеперудата снася своето яйце в областта на Земята. Тя съвсем не прави това, а снася яйцето си в областта на Слънцето. Пеперудата никак не слиза долу до Земята. Навсякъде, където в земната област има слънце, там търси тя своите места, за да снесе яйцата си, така че това яйце на пеперудата стои напълно под влиянието на Слънцето. То никак не попада под влиянието на Земята.

След това Вие знаете, че от това яйце на пеперудата се излюпва гъсеницата. Следователно гъсеницата се излюпва и остава под влиянието на Слънцето, но заедно с това стига под едно друго влияние. Гъсеницата не би могла да лази, ако не би стигнала също и под едно друго влияние. А това е влиянието на Марс.

Ако си представите Земята и около нея въртяща се планетата Марс, тогава навсякъде горе се намират теченията на Марс и също остават там. Важното не е, че Марс се намира някъде, а ние имаме цялата Марсова сфера и когато гъсеницата лази, тя лази в смисъла на Марсовата сфера. След това гъсеницата какавидира, образува около себе си един пашкул. Ние получаваме един пашкул. Аз Ви описах, как това е едно отдаване на гъсеницата на Слънцето, как нишката, която бива изпредена, бива изпредена в линията на светлината. Гъсеницата е изложена на светлината, следи лъчите на светлината, преде, спира, когато е тъмно, преде по - нататък. Всичко това е в същност космическа слънчева светлина, слънчева светлина, която е проникната с материя. Следователно когато

имате например пашкула на копринената буба, който бива използван за Вашите копринени дрехи, тогава това, което се намира в коприната, е изцяло слънчева светлина, изпредена в материята на копринената буба. От нейното собствено тяло копринената буба изприда нейното вещество в посоката на слънчевите лъчи, и чрез това тя образува пашкула около себе си. Но за да се получи това, необходимо е въздействието на планетата Юпитер. Слънчевите лъчи трябва да бъдат изменени чрез действие то на Юпитер.

След това от пашкула, от какавидата излиза пеперудата, възрастното насекомо, което е носено от светлината, просветлено от светлината. Пеперудата напуска тъмната стая, в която е влязла светлината така, както в кромлехите, както аз Ви описах това при кромлехите на древните дружи. Тук Слънцето идва под влиянието на Сатурн и само заедно със Сатурн Слънцето може да изпраща светлината така, че пеперудата да блести в своите богати цветове във въздуха.

И така Вие виждате: когато имаме онова чудесно море на летящите пеперуди в атмосферата, когато гледаме това чудесно море от пеперуди летящи в атмосферата, ние имаме в него нещо, за което можем да кажем: Всъщност това никак не е земна формация. Това се ражда в Земята от горе. Пеперудата не отива ни как по-надолу със своето яйце, освен до това, което идва от Слънцето на Земята. Космосът дарява на Земята морето от пеперуди, Сатурн дава цветовете на пеперудите. Слънцето дава силата на летежа, предизвикан от носещата сила на светлината и т.н.

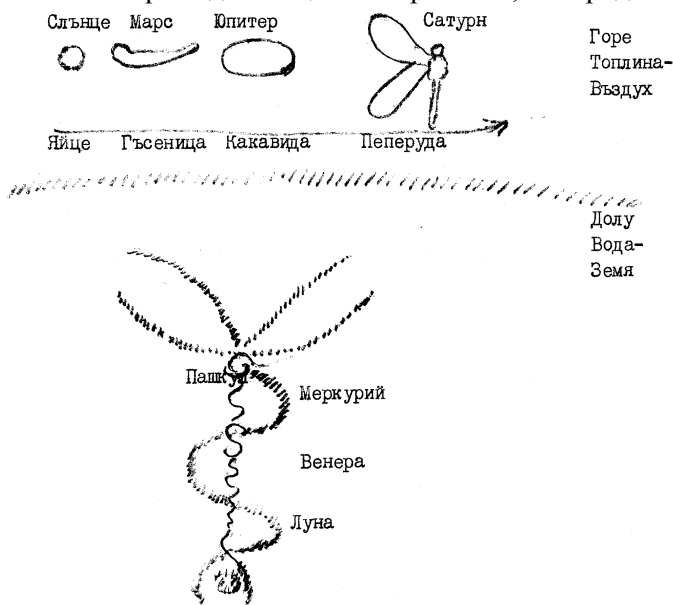
Следователно бих могъл да кажа, че в пеперудите трябва да виждаме малките същества, които са един вид разпръснати по Земята чрез онова, което е Слънце и което е над Слънцето в нашата планетна система. Пеперудите, насекомите въобще, водните кончета, също и другите насекоми са напълно дарове на Сатурн, Юпитер, Марс и Слънцето. И Земята не би могла да произведе нито едно насекомо, нито даже една бълха, ако намиращите се над Слънцето планети не биха дарили заедно Земята с този дар на насекомите същества. И фактът, че Сатурн, Юпитер и така нататък могат да бъдат така щедри, че могат да направят да пърха светът на насекомите, това се дължи на първите две метаморфози, през които е минала Земята.

А сега нека разгледаме, как са действували заедно двете последни метаморфози, Лунната метаморфоза и Земната метаморфоза. Щом яйцето на пеперудата не е поверено на Земята, трябва да обърнем вниманието върху това, че през времето, когато Лунната метаморфоза, третата метаморфоза се намираше в нейното на дало, пеперудите не са били още такива, каквито те са днес. Земята не беше също така зависима от Слънцето. В началото на третата метаморфоза Слънцето още беше съединено със

Земята и се е отделило едва след това. Ето защо пеперудите също не бяха още така чупливи, нееластични и никак не биха поверили техните яйца на Земята. Те ги поверяваха същевременно на Слънцето, като ги поверяваха на Земята. Така тогава се яви едно диференциране. Тук, при първите две метаморфози, можем да говорим само за прадедите на света на насекомите. Но да се повери тогава на Космоса нещо, на външните планети, това означаваше то да бъде поверено и на Земята. Едвам когато Земята се сгъсти, получи вода, когато тя получи магнетичните сили на Луната, нещата се измениха и настъпи едно диференциране.

А сега да приемем, че всичко това принадлежи на горната област: топлина, въздух; сега да вземем долната област: вода-земя. И да вземем онези зародиши, които имаха съдбата да бъдат поверени на Земята, докато други бяха задържани и не бяха поверени на Земята, а само на Слънцето в областта на Земята.

Да вземем сега онези части, които са били поверени на Земята през времето, когато се роди третата метаморфоза, Лунната метаморфоза. Видите ли: тези зародиши дойдоха също така под влиянието на земното действие, под влиянието на течното земно-лунно действие, както зародишите на насекомите дойдоха само под влиянието на слънчевото действие и на това, което се намира над Слънцето. И чрез това, че зародишите

дойдоха в областта на Земята-вода, в областта на действията на тази Земя-вода, те се превърнаха в зародиши на растения. И онези зародиши, които останаха в горната област, останаха зародиши на насекомите. И

когато започна третата метаморфоза, чрез това, което тогава бе превърнато от слънчево в лунно-земно, се родиха зародишите на растенията в третата метаморфоза на Земяното развитие. И това, което сега имате под влиянието на извънземния Космос, цялото това развитие минаващо от зародиша през гъсеница, през какавида до пеперудата, можете да го проследите: Когато семето става нещо земно, развива се не пеперудата, а когато семето става нещо земно, поверено бива на Земята - сега не на Слънцето - развива се коренът на растението, първото нещо, което се ражда от зародиша. И вместо гъсеницата да лази в силите, които изхождат от Марс, ражда се листото, което се издига нагоре разполагайки се в спирална форма. И листото е дошлата под земното влияние гъсеница. Погледнете лазещата гъсеница, тогава имате онова, което в горната област отговаря на долното, на листото на растението, което се метаморфозира от това, което е станало корен чрез семето, което семе е било пренесено от областта на Слънцето в областта на Земята.

И нека отидем по-нататък нагоре, тогава имате, свито все повече до горе, където е чашката, имате онова, което е какавида. И най-после се развива пеперудата в цвета, който е също така оцветен, както пеперудата горе във въздуха. Цикълът е приключен. Както пеперудата снася своето яйце, така в цвета отново се развива семето на бъдещето растение. И Вие виждате: ние поглеждаме нагоре към пеперудата, разбираме я като издигнато във въздуха растение. От яйцето до възрастното насекомо пеперудата е същото нещо намиращо се под влиянието на Слънцето с горните планети, каквото долу е растението под влиянието на Земята. Когато това се развива до листото /виж рисунката/, имаме от Земята лунното влияние, след това влиянието на Венера и влиянието на Меркурий. След това то отново се връща под влиянието на Земята.

Както виждате, ние можем да поставим пред нас две изречения, които изразяват една велика тайна на природата:

Гледай растението:

То е обвързаната

От Земята пеперуда.

Гледай пеперудата:

Тя е освободената

От Космоса растение. Растението -
обвързаната от Земята пеперуда!

Пеперудата -

освободеното от Земята чрез Космоса растение!

Ако погледнем пеперудата, насекомото въобще, от зародиша до пърхачното насекомо: това е издигнато във въздуха, оформеното във въздуха от Космоса растение. Ако погледнем растението: това пеперудата, която е обвързана долу на Земята. Яйцето е ангажирано от Земята. Гъсеницата е метаморфозирана в образуването на листата. В това, което е свито, е метаморфозирано образуването на какавидата. И накрая това, което се развива в пеперуда, при растението се развива в цвят. Нищо чудно, че съществува онова вътрешно отношение между пеперудите и света на насекомите въобще и света на растенията. Защото всъщност онези същества, които стоят на основата на насекомите, на пеперудите, трябва да си кажат: Тук долу са нашите сродници, с тях трябва да поддържаме връзка, с тях трябва да се свържем, трябва да се свържем с тях вкусвайки техните сокове и т.н., ние трябва да се свържем с тях, защото те са нашите братя. Те са нашите братя, които са слезли долу в областта на Земята, които са обвързани от Земята, които са добили другото съществуване.

И отново духовете, които одушевяват растенията, могат да насочат поглед нагоре към пеперудите и могат да кажат: те са небесните сродници на земното растение.

Видите ли, ние можем вече да кажем: Разбиране на света не може да се получи, да се роди с абстракции, защото абстракциите не стигат до разбирането. Защото това, което действа в Космоса, е вече най-великата художничка. Космосът изгражда всичко според закони, които задоволяват в най-дълбокия смисъл художественото чувство. И никой не може да разбере потопената в Земята пеперуда по друг начин, освен като метаморфозира в художественото чувство това, което са абстрактните мисли. Никой не може да разбере издигнатото от светлината и от космическите сили във въздуха съдържание на растителния цвят и превърнато в пеперуда, ако той отново не може да преведе в художествено движение абстрактните мисли. Обаче все таки остава нещо извънредно възвисяващо, когато обгърнем с поглед родството на природните неща и на природните същества.

Нещо твърде особено е, да виждаме насекомото седящо на растението, и същевременно да видим след това, как над цвета на растението царува астралното. Тук растението се стреми да излезе от земното. Копнежът на растението за небето царува над блестящите в цветовете цветни листа. Самото растение не може да задоволи този копнеж. Тогава срещу него лъчезари /изпраща своите лъчи/ от Космоса онова, което е пеперудата. Гледайки я, то вижда в нея задоволяването на нейните собствени желания. И тази е онази чудесна връзка в околността на Земята, че копнежите на растителния свят биват успокоени при виждането на насекомите, и

особено на света на пеперудите. Това, за което копнее баграта на растителния цвят, като излъчва своята багра навън в мировото пространство, се превръща за него в едно познавателно изпълнение на неговия копнеж, когато срещу него идва пеперудата с нейния бляскав цвят. Излъчваща се, излъчващ топлина копнеж, а от небето влъчващо се задоволяване: това е общението на света на растителния цвят със света на пеперудите. Това е, което ние трябва да виждаме в околността на Земята.

И сега, след като добихме прехода към света на растенията, аз ще бъда в състояние да разширя в следващото време разглежданията, които прекарахме от човека до животните. Сега можем да включим света на растенията и ще стигнем постепенно до отношението на човека към цялата Земя. Но за това беше необходимо да хвърлим така да се каже мост от пърхашото растение на въздуха, пеперудата, към свързаната със Земята пеперуда, до растението. Земното растение е прикованата пеперуда. Пеперудата е летящото растение. Щом познахме тази връзка между прикованото към Земята растение и небесно освободената пеперуда, тогава ние сме хвърлили вече мост между животинския свят и растителния свят, и тогава можем с известно безразличие да насочим поглед надолу върху всички тривиалности, според които се казва, как е било самозараждането и други подобни. С тези прозаични понятия не може да се стигне в областта на Вселената, в която трябва да проникнем. Там можем да проникнем само тогава, когато можем да превърнем прозаичните понятия в художествени понятия и след това можем да стигнем до представата, как от роденото от небето яйце на пеперудата се е родило едвам по-късно растението, като това пеперудено яйце бива метаморфозирани чрез това, че, докато по-рано то е било поверено само на Слънцето, сега е поверено на Земята.

ПЕТА СКАЗКА

27 октомври 1923 г.

В тези сказки ние разглеждаме вътрешната връзка на явленията на света и съществата на света и Вие вече видяхте, че се добиват някои неща, за които онзи, който обгръща с поглед само външния свят на явленията, не може да има отначало никакво предчувствие. Ние видяхме, как всъщност всеки вид животно - показва ме това с няколко примера - въобще всеки вид същество има своята задача в цялата връзка на космическо то съществуване. Днес искаме, един вид повтаряйки казаното по-рано, да насочим поглед върху такива видове същества, за които вече говорихме, искаме да насочим поглед върху онова, което през последните дни казах върху природата на пеперудите. Аз описах тази природа на пеперудите именно в противоположност на същността на растенията и ние можахме

да си кажем, как пеперудата е всъщност едно същество, което принадлежи на светлината, принадлежи на светлината доколкото тази светлина бива изменена от силата на външните планети Марс, Юпитер и Сатурн. Така че всъщност, ако искаме да разберем пеперудата в нейната същност, трябва да насочим поглед нагоре в горните области на Космоса и трябва да си кажем: Тези горни области на Космоса даряват Земята, облагодетствуват Земята със съществото на пеперудата.

Но бих могъл да кажа, че това облагодетствуване на Земята отива още много по-дълбоко. Нека си спомним, как трябваше да кажем, че пеперудата не участва всъщност непосредствено в земното съществуване, а само косвено, доколкото Слънцето действа със своята топлина и своята сила на светлината в земното съществуване. Даже пеперудата снася своето яйце там, където то да не бъде лишено от действието на Слънцето, където то да остане в областта на слънчевото действие, така че пеперудата не поверява нейното яйце на Земята, а всъщност го поверява само на Слънцето. След това от яйцето се излюпва гъсеницата, която се намира под влиянието на действието на планетата Марс; естествено действието на Слънцето винаги остава да съществува. Образува се какавидата, която се намира под влиянието на действието на Юпитер. От какавидата излиза пеперудата, която в блясъка на нейните цветове дава отново в околността на Земята това, което за Земята може да бъде светещата сила на Слънцето съединена със силата на Сатурн.

И така ние виждаме да действа непосредствено в земното съществуване, в околността на земното съществуване силата на Сатурн в най-разнообразните цветове на пеперудите. Но нека си спомним, че веществата, които имат значение за съществуването на света, са от два вида. Ние имаме работа с чисто материалните вещества на Земята и имаме работа с духовните вещества, и аз Ви казах, че забележителното се състои в това, че при човека на основата на неговия организъм на обмяната на веществата и на крайниците имаме духовното вещество, докато в неговата глава на основата стои физическото вещество. В долната природа на човека духовното вещество е проникнато от действието на физическите сили, от действието на тежестта, от други земни силови действия. В главата земното вещество, което е създадено чрез цялата обмяна на веществата, на кръвообращението и нервната дейност и така не проникнато от свръхсетивните духовни сили, които се отразяват в нашето мислене, в нашето образуване на представите. Така че следователно в главата имаме одухотворена физическа материя, а в системата на обмяна на веществата и крайниците имаме - ако мога да се изразя така - оземнено духовно вещество.

Тази одухотворена материя ние имаме преди всичко при съществуването на пеперудата. Тъй като съществуването на пеперудата остава главно в областта на слънчевото съществуване, то завладява земната материя, бих могъл да кажа - имайте предвид, че говоря само образно - завладява тази земна материя само като формата на един финен прах. Пеперудата усвоява земната материя само като най-финен прах. Тя си създава също нейната храна от онези вещества на Земята, които са проработени от Слънцето. Тя съединява с нейното собствено същество всъщност само това, което е проработено от Слънцето; тя взема от Земята така да се каже най-финното и го довежда до пълно одухотворение. Всъщност, ако разгледаме крилото на пеперудата, ние имаме пред нас най-одухотворената земна материя. Чрез това, че пеперуденото крило е проникнато от цветовете, то е най-одухотворената материя.

И пеперудата е всъщност онова същество, което живее изцяло в най-одухотворена земна материя. Можем да видим даже духовно как пеперудата презира даже по определен начин своето тяло, което има посред цветните крила, защото цялото нейно внимание, цялата нейна групова душа почива всъщност в радостната наслада от цветовете на нейните крила.

И както можем да проследим пеперудата удивлявайки се на нейните блестящи цветове, ние можем да я проследим удивлявайки се на нейната пърхаща радост, която тя изпитва от своите цветове. Това е нещо, което всъщност трябва да се внесе в децата чрез възпитанието, тази радост изпитвана от духовността, която пърха наоколо във въздуха, и която всъщност е пърхаща радост, радост изпитвана от играта на цветовете. В това отношение естеството на пеперудата се нюансира по един твърде чудесен начин. И на основата на всичко това лежи тогава нещо друго.

Ние можахме да кажем за птиците, представител на които е орелът, че при тяхната смърт те могат да внесат одухотвореното земно вещество в духовния свят, че благодарение на това те имат тяхната задача в Космоса, че като птици те одухотворяват земната материя и могат да сторят това, което човекът не може да стори. Човекът също е одухотворил до определена степен земната материя в своята глава, но той не може да вземе със себе си тази одухотворена материя в света, в който живее между смъртта и едно ново раждане, за щото би трябвало да издържи една неизказуема, разрушителна болка, ако би искал да внесе тази одухотворена земна материя на своята глава в духовния свят.

Светът на птиците, представител на който е орелът, може това, така че фактически чрез това се създава една връзка между това, което е земно, и това, което е извънземно. Земната материя бива първо така да се каже бавно превърната в духовна и родът на птиците има задачата да предаде

тази одухотворена земна материя на Вселената. Ние ще можем вече да кажем, че когато някога Земята ще стигне до края на нейното съществуване, тази земна материя ще е одухотворена и родът на птиците съществува в цялата икономия на земното съществуване, за да пренесе одухотворената земна материя обратно в царството на духа.

С пеперудите положението е малко различно. Пеперудата одухотворява още повече земната материя отколкото птицата. Птицата стига все пак до там, да стои по-близо до Земята отколкото пеперудата. Аз ще изложа това по-после. Но благодарение на това, че тя не напуска областта на Слънцето, пеперудата е в състояние да одухотвори своята материя до там, че отдава непрестанно одухотворена материя на околността на Земята, на заобикалящия Земята Космос не едвам при нейната смърт, а още през време на нейния живот.

Помислете само, колко величествено е всъщност това в цялата космическа икономия, когато можем да си представим Земята, изпълнена с пърхащия свят на пеперудите по най-разнообразен начин, изпращаща непрестанно одухотворена земна материя в мировото пространство, която светът на пеперудите отдава на Космоса! Така щото ние можем да гледаме тази област на света на пеперудите около Земята с едно такова познание и да се изпълним с още свършено други чувства.

Ние можем да вникнем с нашия поглед в този пърхащ свят и можем да си кажем: Вий пърхащи същества, излъчвате даже нещо по-добро отколкото слънчевата светлина, вий излъчвате духовна светлина в Космоса! Нашата материалистична наука взема малко под внимание духовното. И така тази материалистична наука няма даже никаква възможност да стигне по някакъв начин до тези неща, които принадлежат на цялото на мировата икономия. Но тези неща съществуват, както съществуват физическите действия. Защото това, което се излъчва навън в царството на духа, то ще продължи да действа по-нататък, когато Земята вече отдавна ще е загинала; това, което днес физикът, химикът констатира, ще намери своя край заедно с края на земното съществуване. Така щото следователно, ако един наблюдател би седял навън в Космоса и би разполагал с продължително време за наблюдение, той би видял, как непрестанно става едно излъчване на духовна субстанция, на духовна материя в царството на духа, на превърнатата в дух материя, как Земята излъчва своето собствено същество навън в мировото пространство, в Космоса, и как, подобно на пръскащи искри, на постоянно светещи искри - това, което птичийят род, всяка птица след нейната смърт, прави да просиява, отива сега под формата на лъчи в тази Вселена: едно искрене, едно блещукане на пеперудена духовна светлина и едно изскачане, пръскане на птича духовна светлина!

Тези са нещата, които обаче същевременно биха могли да насочат вниманието към това, че, когато насочваме поглед към другия звезден свят, ние не трябва също да вярваме, че там се излъчва само това, което спектроскопът показва, или по-добре казано това, което спектроскопикът си фантазира, че вижда в спектроскопа; а това, което лъчезари надолу към Земята от другите звездни светове, е също така резултат на живи същества в други светове, както това, което се излъчва от Земята, е резултат на живи същества. Ние гледаме една звезда и заедно с днешния физик си представяме нещо като един запален неорганически пламък - нещо подобно. Естествено това е пълно безсмислие. Защото това, което виждаме там, е изцяло резултат на нещо живо, на нещо одушевено, одухотворено.

А сега нека преминем от този пояс от пеперуди, ако мога да кажа така, който опасва Земята, да преминем още веднъж при рода на птиците. Ако си представим това, което вече знаем, имаме три граничещи една с друга области. Над тях съществуват други области, под тях отново други области. Ние имаме светлинния етер, топлинния етер, който обаче всъщност има две части, два слоя; единият е земният топлинен слой, другият е космическият топлинен слой и тези два слоя постоянно действуват един в друг. Ние имаме не само един, а два вида топлина, онази топлина, която има в същност земен произход, и една такава, която има

космически произход. Тези два вида топлина постоянно действуват една в друга. След това граничещ с топлинния етер имаме въздуха. След това идват водата и Земята /течният и твърдият елемент/ и горе имаме химическия етер и жизнения етер.

Ако вземем сега рода на пеперудите, той принадлежи предимно на светлинния етер и самият светлинен етер е средството, вредата, в която силата на светлината извлича гъсеницата от яйцето на пеперудата. Силата на светлината е главно тази, която извлича гъсеницата от яйцето.

Положението не е вече такова при рода на птиците. Птиците снасят своите яйца. Те трябва да бъдат излюпени от топлината. Яйцето на пеперудата е предадено просто на слънчевата природа; птичето яйце идва в областта на топлината. Птицата съществува в областта на топлинния етер и тя побеждава в същност това, което е само въздух.

Пеперудата също лети във въздуха, но тя е всъщност изцяло едно създание на светлината. И тъй като въздухът е проникнат от светлината, пеперудата избира в това битие светлина-въздух не битието на въздуха, а битието на светлината; въздухът е за нея само носител. Въздухът представлява само вълните, върху които тя плува така да се каже, но нейният елемент е светлината. Птицата лети във въздуха обаче нейният елемент е всъщност топлината, различните степени на топлината във въздуха, и тя побеждава в определена степен въздуха. Разгледайте костите на млекопитаещите животни, костите на човека: те са изпълнени с костен мозък. Ние ще има още да говорим за това, защо те са изпълнени с костен мозък. Костите на птиците са кухи и пълни само с въздух. Следователно, доколкото става дума за това, което се намира вътре в костите, ние се състоим от костен мозък, а птицата се състои от въздух, и нейното мозъчно естество на костите е чист въздух. Ако вземете белите дробове на птицата, ще намерите в тях множество торбички, които изхождат от белите дробове; това са въздушни торбички. Когато птицата вдишва, тя диша не само в белите дробове, а вдишва въздуха и в тези въздушни торбички, а от въздушните торбички въздухът отива в кухините на костите. Следователно, ако бихме могли да отделим от птицата всичкото месо и всичката перушина и бихме премахнали също и самите кости, тогава бихме получили едно животно състоящо се само от въздух, което би имало формата на вътрешния пълнеж на белите дробове и също на вътрешния пълнеж на всички кости. Ако си я представим като форма, бихме имали напълно формата на птица. Вътре в орела състоящ се от месо и кости седи един орел от въздух. Това е така не само поради факта, че там вътре се намира също един орел от въздух, но сега птицата диша. Чрез дишането тя създава топлина. Тя предава тази топлина своя въздух, който пресова тази топлина във всички нейни крайници. Там се

ражда разликата в топлината по отношение на заобикалящия свят. Там орелът има своята вътрешна топлина, тук той има външната топлина. В това различно равнище между външната топлина на въздуха и топлината, която орелът предава на своя собствен въздух, в тази разлика на равнището, следователно в една разлика на равнището на топлината, на топлинния елемент живее в същност птицата. И ако бихте запитали птицата по съответния начин, какво е състоянието на нейното тяло, тогава - ако бихте разбирали птичия език, бихте видели, че тя прави това - тогава тя би Ви отговорила така, че бихте познали: тя говори за твърдите материални кости и за това, което иначе носи на себе си, някак си така, като че сте натоварени отляво и отдясно и на гърба и на главата буквално с куфари. В такъв случай Вие не казвате: това е моето тяло, десният куфар, левият куфар и т.н. Както не казвате за нещата, с които сте натоварени, че това е Вашето тяло, а те са нещо, което носите, така говори птицата, когато тя говори за себе си, така говори тя просто за затопления от нея въздух и за другите части на нейното тяло като за един багаж, който носи на себе си през време на земното съществуване. Тези кости, които обвиват това особено въздушно тяло на птицата: това е нейният багаж. Така че можем напълно да кажем: В същност птицата живее изцяло в елемента на топлината, а пеперудата живее в елемента на светлината. За пеперудата всичко, което е физическо вещество, което тя одухотворява, бихме могли да кажем, не е багаж, то е още по-малко багаж преди одухотворението, за пеперудата физическото вещество е късно устройство. То стои още по-далече от нея.

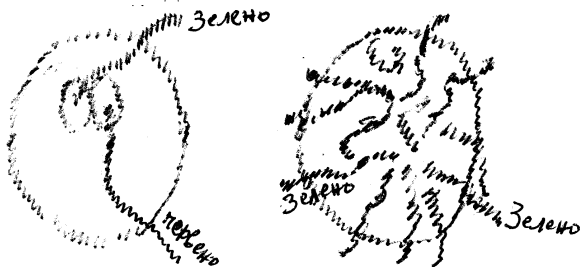
Следователно, когато стигаме в тази област горе, при животните в тези области, ние стигаме при нещо, кое то съвсем не трябва да преценяваме по физически начин. Ако бихме съдили за него по физически начин, това би било приблизително така, като че бихме искали да нарисуваме един човек така, бихме нарисували неговите коси вращали се в това, което той носи на главата си, неговите куфари срастнали се с ръцете, гърба с нещо, което той носи като раница, така че бихме го направили изцяло гърбав, като че той би израснал от раницата. Ако бихме нарисували човека така, това би отговаряло на представата, която като материалист си представяме за птицата. Това съвсем не е птицата, това е багажът, това са куфарите, които птицата но си на себе си. Птицата се чувства въсщност също така, като че влачи ужасно този свой багаж, защото тя на драго сърце би искала да бъде свободна, да не бъде никак натоварена, да се движи из света като едно топло животно на въздуха. Другото е за нея един товар. И тя плаща данъка на мировото съществуване, като му одухотворява този товар и го изпраша в царството на духа, когато умира; пеперудата го изпраща още през време на нейния живот.

Видите ли, птицата диша и използва въздуха по начина, както аз Ви описах това. При пеперудата положението е по-различно. Пеперудата въобще не диша с такива органи, каквито имат така наречените по-висши животни; всъщност те са по-обемистите животни, а в действителност не са по-висшите животни. Пеперудата диша в същност само чрез тръбички, които отиват от нейната обвивка навътре и които са малко издути, така че тя може да складира въздуха, когато лети, така че това не я смущава, че няма нужда постоянно да диша. Тя диша всъщност винаги само чрез тръбички, които отиват в нейната вътрешност. Чрез това, че тя диша чрез тръбички, тя има възможност да приема заедно с въздуха, който вдишва, същевременно и светлина та, която изпълва въздуха, да приема тази светлина в нейното тяло. Тук съществува също една голяма разлика.

Представено схематично: Представете си едно по-висше животно; То има белите дробове. В белите дробове влиза кислородът и се свързва с кръвта по околния път през сърцето. Кръвта трябва да се влива в сърцето и в белите дробове, за да дойде в допир с кислорода. Така е при тези по-обемисти животни и също при човека.

При пеперудата аз трябва да рисувам съвсем различно. Тук аз трябва да рисувам така: Ако това е пеперудата, при нея навсякъде преминават тръбички отвън навътре. Тези тръбички се разклоняват по-нататък.

И кислородът влиза там навсякъде, разклонява се заедно с тръбичките; въздухът прониква навсякъде в тялото.

При нас хората и при така наречените по-висши животни въздухът достига само като въздух в белите дробове; при пеперудата външният въздух с нейното съдържание на светлина се разпространява в цялото вътрешно тяло. Птицата разпространява въздуха до нейните кухи кости. Пеперудата не е само по нейната външност животно на светлината, а тя разпространява светлината, която е носена от въздуха, навсякъде в нейното тяло, така че тя е светлина също и вътрешно. Ако можах да Ви опиша, че птицата е всъщност вътрешно затоплен въздух, то всъщност пеперудата е изцяло светлина. Нейното тяло също се състои от светлина и топлината е за пеперудата в същност товар, багаж. Тя пръха изцяло в

светлината и изгражда в същност нейното тяло от светлината. И когато виждаме пеперудата да пърха във въздуха, ние би трябвало да виждаме всъщност да пърхат само същества от светлина, същества от светлина радващи се на своите багри, на играта на тези багри. Всичко останало е облекло и багаж. И ние трябва да разберем, от какво всъщност се състоят съществата в околността на Земята, защото външният изглед измамва. Онези, които днес са научили така повърхностно това или онова, научили са го да речем от източната мъдрост, говорят за това, че светът е майя, илюзия. Трябва да видим в отделните неща, как светът е майя. Ние разбираме тази майя, когато знаем, че птицата съвсем не изглежда в нейната същност така, както тя се явява външно, а тя е едно топло въздушно същество. Пеперудата съвсем не изглежда така, както се явява на външните очи, а тя е едно същество от светлина, което пърха наоколо и което се състои главно от радостта изпи тавана от играта на неговите багри, от онази игра на игрите, която се при пеперуденото крило, като земната греховидна материя е проникната от цветовете и благодарение на това прониква като одухотворение на първата степен в духовната Вселена, в духовния Космос.

Видите ли, тук имате, бих могъл да кажа, две степени: пеперудата, обитателят на светилния етер в околността на нашата Земя; птицата, обитателят на топлинния етер в околността на нашата Земя. А сега третия вид. Когато слизаме надолу във въздуха, ние стигаме до онези същества, които съвсем не са могли да съществуват в определен период на нашата земна еволюция, например във времето, когато Луната още е била свързана със Земята, когато Луната не беше се отделила още от Земята. Тук ние стигаме до същества, които наистина също са въздушни същества, т. е. живеят във въздуха, но всъщност са вече напълно силно докоснати от това, което е собствено на Земята, от тежестта на Земята. Пеперудата не е още никак засегната от тежестта на Земята. Тя първа радостно в светлинния етер и се чувства сама като едно създание родено от светлинния етер. Птицата побеждава тежестта, теглото, като затопля въздуха в своята вътрешност и чрез това е топъл въздух и топлият въздух бива носен от студения въздух. Тя още побеждава тежестта на Земята.

Онези животни, които според техния произход трябва всъщност още да живеят във въздуха, но не могат да победят тежестта на Земята, понеже нямат кухи кости, а кости изпълнени с костен мозък, понеже също нямат такива въздушни торбички както птиците, тези животни са прилепите.

Прилепите са един твърде особен род животни. Те никак не побеждават тежестта на Земята чрез вътрешността на тяхното тяло. Те не са светлинно леки както пеперудите, не са топлинно леки както птиците, а под лежат вече на тежестта на Земята и се чувствуват вече също в тяхното

месо и в техните кости. Ето защо на прилепите е неприятен например онзи елемент, в който пеперудите живеят изцяло, този елемент на светлината. Те трябва да използват въздуха, но обичат най-много този въздух, когато той не носи светлината. Те се отдават на сумрака. И прилепите могат да се държат във въздуха само благодарение на това, че имат, бих могъл да кажа, карикатурни крила, които съвсем не са действителни крила, а изпънати кожи, кожи изпънати между удължените пръсти, парашути. Благодарение на това те могат да се задържат във въздуха. Чрез това те побеждават тежестта, теглото на Земята, като противопоставят, бих могъл да кажа на това тегло нещо, което е свързано с това тегло, противопоставят го като противотегло, като противотежест. Но чрез това те впрегнати напълно в областта на земните сили. Ние не бихме могли всъщност никога, да построим летежа на пеперудата чрез физическо-механични конструкции, също и летежа на птиците. Нашата постройка никога не ще отговаря напълно на действителността. Трябва да внесем в тях нещо, което съдържа също и други конструкции. Но можем напълно да конструираме летежа на прилепа със земна динамика и механика.

Прилепът не обича светлината, не обича проникнатия от светлината въздух, а обича най-вече слабо проникнатия от светлината сумрачен въздух. И прилепът се различава от птицата чрез това, че когато гледа, птицата има винаги в окото това, което се намира във въздуха. Даже карталът /лешоядът/, когато открадва агне то, чувства това така, че агнето е нещо, което се намира в края на атмосферата, когато той гледа отгоре това, което е като че нарисувано на Земята. И освен това, неговото виждане не е никакво чисто виждане, което ще разберете, когато действително гледате летежа на картала, който е насочен към агнето, който летеж е една изразена динамика на волята, на желанието.

Пеперудата вижда това, което е на Земята въобще като в огледало; за нея Земята е едно огледало. Тя вижда това, което се намира в Космоса. Когато виждаме пеперудата да пърха, тогава трябва всъщност да си представите: тя не обръща внимание на Земята, за нея Земята е едно огледало. Земята и отразява онова, което се намира в Космоса. Птицата не вижда земното, но тя вижда това, което е във въздуха. Едвам прилепът започва да възприема онова, през което лети или покрай което минава летежки. И тъй като той не обича светлината, той е неприятно засегнат от всичко, което вижда. И можем вече да кажем, че пеперудата и птицата виждат по един много духовен начин. Първото животно отгоре надолу, което всъщност трябва да вижда по земен начин, е неприятно засегнато от това виждане. Прилепът не обича виждането, и затова той има нещо, бих могъл да кажа, като вълпътен страх пред това, което вижда и

не иска да вижда. Той би искал да мине бързо покрай нещото: да трябва да вижда и да не иска да вижда - така би искал той да профучи навсякъде. Така би искал той да се отклони навсякъде, да мине бързо покрай нещата. И затова, защото иска да профучи навсякъде покрай нещата, той би искал да се вслуша така чудесно във всичко. Прилепът е в същност едно същество, което постоянно се вслушва в своя собствен летеж, дали този летеж не е застрашен някъде.

Разглеждайте ушите на прилепа. От тези уши на прилепа можете да видите, че те са настроени към страха от света. Това са много чудни и странни образувания, те са настроени за промъкване дебнешком през света, за страх от света. Вие виждате, че можем да разберем всичко това само тогава, когато разгледаме прилепа в тази връзка, в която сега го поставихме.

Тук трябва да кажем още нещо. Пеперудата непрестанно отдава духовно, одухотворено вещество, одухотворена материя на Космоса и тя е любимец на действията на Сатурн. А сега спомнете си, как аз изнесох тук, че Сатурн е великият носител на паметта на нашата планетна система. Пеперудата е изцяло свързана с възпоменателната способност на нашата планета. Това са паметните мисли, които живеят в пеперудата, Птицата - аз вече Ви говорих също и за това - в нейната цялост всъщност една глава, и в този претоплен въздух, с който тя лети през мировото пространство, тя е всъщност живата летяща мисъл. Това, което имаме в нас като мисли, което е също свързано с топлинния етер, е птичата природа, орловата природа в нас. Обаче прилепът е летящият сън, летящият образ на сънищата на Космоса. Така щото можете да кажете: Земята е за обиколена от пеперудите като от една тъкан: те са космическият спомен; и от рода на птиците: това е космическото мислене; и от прилепите: той е космическият сън, космическото сънуване. Това са в действителност летящите сънища на Космоса, които просвистяват в пространството. Както съня обича сумрачната светлина, така и Космосът обича сумрачната светлина, като изпраща прилепа през пространството. Трайните мисли на спомена ние ги виждаме въплътени в пояса от пеперуди, който препасва Земята; живеещите в настоящето мисли ние виждаме в пояса образуван около Земята от птиците; сънищата в околността на Земята летят наоколо въплътени в прилепите. И ако се задълбочите във формата на прилепа. Вие ще почувствувате, колко сроден е той със сънищата! Ние не можем да гледаме един прилеп, освен в нас да възникне мисълта: ти все пак сънуваш, това е всъщност нещо, което не би трябвало да съществува, което е излязло въвн от останалите природни създания, както сънят е нещо излязло въвн от обикновената физическа действителност.

Следователно можем да кажем: Пеперудата изпраща одухотвореното вещество в царството на духа през време на нейния живот; птицата изпраща такова одухотворено вещество в духовния свят след нейната смърт. Какво прави прилепът? Прилепът отделя одухотвореното вещество, особено онова одухотворено вещество, което живее в опънатите кожи между пръстите, отделя го през време на неговия живот, обаче не го предава на Вселената, а го отделя в земния въздух. Чрез това се раждат, бих могъл да кажа, непрестанно духовни бисери в земния въздух. Така Земята е заобиколена от това постоянно мъждукане на излъчващата се духовна материя на пеперудата, имаме постоянното искрене на онова, което идва от умиращите птици, но излъчващите се обратно към Земята онези включвания на въздуха, там където прилепите отделят това, което те одухотворяват. Тези са духовните образи, които виждаме, когато гледаме един прилеп да лети. Фактически той постоянно има за себе си като една комета, нещо като една опашка. Прилепът отделя духовна материя, обаче не я изпраща по-нататък, а я изтласква обратно във физическата земна материя. Той я изтласква обратно във въздуха. И също както с физическите очи виждаме да пърха прилепът, така също можем да видим, как пърха във въздуха това съответно духовно образуване, духовна форма на прилепите, които свистят през въздушното пространство. И когато знаем: въздухът се състои от кислород, азот и други съставни части, това не е всичко; той се състои също от духовните влияния на прилепите.

Колкото и странно и парадоксално да звучи това: този сънищен род на прилепите изпраща малки призраци във въздуха, които след това се съединяват в една обща маса. Това, което е под Земята и още съставлява една скална маса, геологията го нарича магма. Това е разтопената каша скална маса. Бихме могли, да говорим за една духовна магма във въздуха, която произхожда от излъчванията на прилепите. В древните времена, в които съществуваше едно инстинктивно ясновиждане, хората бяха много чувствителни спрямо тази духовна магма, също както днес някои хора са чувствителни спрямо по-материалното. Например лошите миризми, само че бихме могли да считаме това като нещо повече плебейско, докато в древните времена на инстинктивното ясновидство хората бяха чувствителни към това, което съществува като остатък от прилепите във въздуха.

Те са се защищавали срещу това. И в някои мистерии съществуваша твърде особени формули, чрез които хората се затваряха вътрешно, за да няма никаква сила върху тях този остатък на прилепите. Защото като хора ние не вдишваме заедно с въздуха само кислород и азот, ние вдишваме също тези остатъци на прилепите. Но днешното човечества не е стигнало до там, да се остави да бъде защищавано против тези остатъци на

прилепете, а докато при други обстоятелства е много чувствително; но, то е извънредно нечувствително към остатъците на прилепите. Днешните хора поглъщат тези остатъци, можем вече да кажем, без да чувствуват ни най-малко някакво гадене. Това е твърде странно. Хора, които иначе са много превзето чувствителни, поглъщат това, за което говоря тук. То също отива вътре в човека. То не отива във физическото и етерно то тяло, а отива в астралното тяло.

Да, вие виждате, че тук стигаме до чудни връзки. Науката на Посвещението ни води навсякъде във вътрешността на връзките: тези остатъци на прилепите са най-желаната храна на това, което тук в моите сказки Ви описах като Змея. Само че те трябва първо да бъдат вдишани в човека, тези остатъци на прилепите. И Змеят има своите най-добри опорни точки в човешката природа, когато човекът остава своите инстинкти да бъдат проникнати от тези остатъци на прилепите. Те ровят там вътре. Тях изяжда Змеят и чрез това затлъстява, естествено духовно казано, и добива власт над човека, добива власт над него по най-разнообразен начин. И тук положението е такова, че също и днешният човек трябва отново да се защитава против това. И защитата трябва да дойде от това, което тук ни бе описано като новата форма на борбата на архангела *Михаел* със Змея. Това, което човекът добива като вътрешна сила, когато приема импулса на *Михаела* така, както това бе описано тук, това го предпазва от храната, която Змеят трябва да получи; тогава той се защитава против неоправданите остатъци на прилепа в атмосферата.

Ние не трябва да изпитваме страх пред това, да извличаме истините от вътрешната връзка на света, ако искаме действително да проникнем в тази вътрешна връзка на света. Защото онази форма на търсителя на истината, която днес е общопризнатата, не води всъщност до нищо действително, а повечето пъти само до нещо даже несънувано, именно до майята /илюзията/. Действителността трябва да бъде търсена изцяло в областта, където виждаме също как всичко физическо е проникнато от действията на духовното съществуване. Само там можем да проникнем до действителността, когато я разглеждаме така, както това става в настоящите сказки.

Съществата съществуват за нещо добро или за нещо лошо, където и да съществуват те всичко стои във връзката на света така, че може да познаем, как то е свързано с другите същества. За материалистично настроения човек пеперудите прърхат, птиците летят, прърхат прилепите. Но тук положението е почти такова, както е понякога при един не много чувствителен към изкуството човек, когато окачва в стаята си всички възможни художествени картини, които нямат никаква връзка, никаква вътрешна връзка. Така за обикновения наблюдател на света това, което лети

през света, няма също никаква вътрешна връзка, защото той не вижда никаква такава връзка. Обаче всичко в Космоса стои на своето място, защото именно от това място то има една вътрешна връзка с целостта на Космоса. Дали това са пеперуди, дали са птици или прилепи, всичко стои в света с определен смисъл.

Нека онези, които чуват подобни неща, се подиграват. По отношение на подиграването хората са произвели вече нещо друго. Знаменити академици са изказвали съждението: не могат да съществуват никакви метеорни камъни, защото желязото не може да пада от небето и така нататък. Защо хората не трябва да се подиграват също и върху функциите на прилепите, за които аз днес говорих? Всичко това обаче не трябва да ни заблуждава и да ни попречи да проникнем фактически нашата цивилизация с познанието на духовното.

ШЕСТА СКАЗКА

28 октомври 1923 год.

Преди да стигнем до там, да разгледаме свързаните с човека в земното съществуване животински, растителни и минерални същества, днес трябва да хвърлим един поглед върху развитието на самия човек, да поставим пред нашата душа някои неща, които са известни от различните изложения, които аз съм дал устно или писмено, които обаче тук трябва да бъдат съпоставени по един обзорен начин.

Когато днес искаме да се оставим да бъдем поучени от официалната наука, нещата се представят така, че се казва: трябва да се изследва, как по-висшите, така наречените по-висши същества, да речем тези на растителното царство, след това на животинското царство, на човешкото царство са се развили от неживи, така наречените неорганически вещества и сили.

Действителното наблюдение на еволюцията дава нещо съществено друго. То показва, както можете да видите в моята книга "Тайната Наука", че човекът, такъв, какъвто той стои днес пред нас, е онова същество, което има зад себе си най-дългото развитие, развитието на което отива в миналото до епохата на стария Сатурн. Така щото можем следователно да кажем: Човекът е най-старото създание в развитието на нашата Земя. Едвам през време на старото Слънце животинският свят се прибави към човешкия, през време на старата Луна се прибави растителността: и минералното царство, каквото го имаме днес, се прибави към другите царства всъщност едвам през време на развитието на днешната Земя, то е резултат на земното развитие.

Сега искаме да разгледаме човека в неговата днешна форма и да се запитаме: Коя е при човека най-старата част от гледна точка на историята на

развитието? Това е човешката глава? Тази човешка глава получила нейната първа заложба във времето, когато Земята се намираще още в нейната Сатурнова метаморфоза. Без съмнение, Сатурновата метаморфоза се състоеше само от топлинно вещество и човешката глава беше вълнуваща се, тъчаща, люлееща се топлина. След това тя прие въздухообразна форма през време на Слънчева та епоха, получи течна форма през време на Лунната епоха, следователно беше една течна течаша същност, и прие нейната твърда форма от кости през време на Земната епоха. Така щото следователно трябва да кажем: Едно същество, за което без съмнение днес трудно може да се добие една представа с помощта на външните познания, съществуваше в старата Сатурнова епоха, едно същество, потомък на което е човешката глава.

И едновременно с образуването на тази човешка глава - можете да видите това от моите последни изложения -, едновременно с тази заложба на човешка глава през времето на Стария Сатурн се родиха-зложбите на пеперудите. По-късно ще разгледаме още по-точно другите видове насекоми. Сега ще се спрем първо на съществото на пеперудите.

Така че можем да проследим развитието от стария Сатурн до днес, до Земното съществуване и след това трябва да кажем: Първо се образува в нейната заложба в една тънка веществена форма, образува всичко, което днес изпълва със своето пърхане въздуха като същество на пеперудата. Двете развития отиват по-нататък. Човекът се овътрешнява, така, че той все повече и повече става едно същество, което изразява откровение на нещо душевно, което отива отвътре навън, представено схематично приблизително както следва: едно същество, което се развива лъчезарещо отвътре навън /нарисувано е на дъската/. Напротив съществото на пеперудата, това е едно същество, върху външната страна на което Космосът стоварва така да се каже всичките свои красоти. Пеперудата е едно същество, което така да се каже посипано с прашеца на крилата е получило всичко, което съществува като красота и величие в Космоса по начина, както аз ви го описах. Следователно трябва да си представим съществото на пеперудата така, че то е така да се каже едно отражение, един огледален образ на красотите на горния Космос. Докато човекът приема в себе си, включва в себе си това, което е горен Космос, става вътрешно едно душевно същество, душевно като концентрация на Космоса, което след това изпуска лъчи навън и си дава формата в човешката глава, така че в човешката глава имаме нещо образувано отвътре навън, в съществото на пеперудата имаме нещо, което е образувано отвън навътре, и за този, който разглежда тези неща ясновиждането, нещата се представят така, че той научава нещо неимоверно, когато постъпи по следния начин; когато си каже: аз искам да проуча тайните, най-ста-

рите тайни, Сатурновите тайни на човешката глава, искам да зная, какви сили са царували всъщност в мозъчната черупка, в черепа. И той трябва да се остави да бъде насочен върху това, което се вижда навсякъде външно, което навсякъде се влъчва външно, и да изследва съществуването на пеперудата. За да се научиш да познаваш чудото на своята собствена глава, проучи чудото, как се развива пеперудата навън в природата; това е великото учение, което Космосът дава на ясновиждащото наблюдение. И когато еволюцията преминава от Сатурновата епоха в Слънчевата епоха, тогава се ражда едно същество, което е едно по-нататъшно развитие, едно въздухообразно преобразуване, една въздухообразна метаморфоза на главата. Но към нея се прибавя в една тънко вещество това, което след това по-късно се превръща във формата на гърдите, в образа на органите на дишането и на сърцето на човека. Следователно тук - в Сатурн - имаме още главно онази метаморфоза, която представлява човешката глава. Но това е естествено по-късната глава, по-късната форма на главата. Стигайки по-нататък до Слънчевата епоха, ние имаме човека състоящ се от глава и гърди; прибавя се това, което сега, е гърди на човека. Същевременно обаче още в последното Сатурново време и в първото Слънчево време се ражда онова, представител на което трябва да считаме орела. В първото време на Слънчевата епоха се ражда родът на птиците, а във второто време на Слънчевата епоха се раждат първите зложби на онези родове животни, които са същински гръдни животни - представител на които е лъвът, но също и други гръдни животни. Следователно първите зложби на тези животни възникват през време на старото Слънце.

Вие виждате от това, каква огромна разлика съществува в самото образуване на по-висшите животни и на човека. В бъдеще аз ще говоря още и за животните представляващи един преход, за рода на маймуните, но днес искам да дам само едно резюмативно понятие. Вие виждате, каква огромна разлика съществува между образуването на човека и образуването на по-висшите животни.

При човека първото е, че в еволюцията се развива главата. Останалото представлява придатъчни органи, които се прикачват така да се каже към образуването на главата. Човекът израства в космическата еволюция от неговата глава надолу. Напротив лъвът например е през времето на старото Слънце, през време на втората част на Слънчевата епоха, едно животно, което възниква първо като гръдно животно, като животно състоящо се от гърди, като едно силно животно на дишането с една още много малка, атрофирана глава. И едвам когато в по-късни времена Слънцето се отделя от Земята и действа от вън, едвам тогава от гърдите се ражда главата. Следователно лъвът израства така, че се развива от гър-

дите нагоре, докато човекът се развива от главата надолу. Това е една огромна разлика в общата еволюция.

И преминавайки по-нататък към Лунната метаморфоза на Земята, едвам тогава, понеже Луната /старата Луна/ представлява водната /течната/ метаморфоза, понеже Луната е течна и едвам в по-късно време добива роговидна консистенция - от сега нататък човекът се нуждае от другите органи по-надолу от гърдите. Образува се заложибата на храносмилателната система. През време на старата Слънчева епоха имаме въздухообразно състояние на материята, провълнувано и просветлено от светлината, човекът се нуждае също за своето хранене само от един дихателен апарат, който е затворен надолу; човекът се състои от орган на главата и орган на гърдите. Сега през време на Лунната епоха той си присъединява храносмилателния апарат, храносмилателната система. С това обаче човекът става едно същество състоящо се от глава, гърди и долно тяло. И понеже всичко в старата Луна е още течното вещество, човекът има чрез тази Лунна епоха израстъци, с които се движи плувайки през водата. За ръце и крака може да се говори едвам през време на Земната епоха, когато действува гравитационната сила и оформя онова, което се поставя преди всичко в посоките на притегателната сила, крайниците. Това принадлежи следователно едвам на Земната епоха. През време на Лунната епоха обаче се образува, устроен още съвсем различно отколкото по-късно, храносмилателният апарат, устроен така, че този храносмилателен апарат на човека няма още нужда да приема всичко това, което служи на преработването, на свободното волево движение на крайниците. Това е още един съществено различен храносмилателен апарат: по-късно той се метаморфозира в онзи храносмилателен апарат, който е земният храносмилателен апарат. Обаче човекът си присъединява храносмилателния апарат през време на Лунната епоха.

И отново развитието върви така, че към потомците на пеперудите, на птиците и на такива родове животни, чийто представител е лъвът, се прибавят онези животни, които са склонни предимно към храносмилането. Следователно през време на Лунната епоха се прибавя например това, представител на което е кравата.

Но какъв е сега, противоположно на човека, растежът на кравата? Той е такъв, че през време на тази стара Лунна епоха кравата развива главно храносмилателния апарат: после, когато Луната се отделя, от храносмилателния апарат израстват гръдните органи и особено устроената глава. Докато човекът започва своето развитие с главата, след това си прибавя гърдите, метаморфозите на гърдите и след това си прибавя храносмилателните органи; докато лъвът започва своето развитие с гръдните органи и след това си присъединява главата и едновременно с човека получава

през време на Лунната епоха храносмилателните органи, при онези животни, представител на които е кравата, имаме като първа заложба първо органите на храносмилането и след това имаме израстващи от тях органите на гърдите и на главата. Следователно Вие виждате, че човекът расте от главата надолу, лъвът от гърдите нагоре и надолу; кравата расте от храносмилателните органи напълно в гърдите и в главата, расте така да се каже, ако я сравним с човека, изцяло нагоре, расте към сърцето и главата. Това дава възгледът относно развитието на човек.

Естествено сега възниква въпросът: само кравата ли е тази, която се присъединява към еволюцията на човека? Това не е само така, а виждаме, когато се ражда едва такава идаметална метаморфоза, тогава старите същества се развива по-нататък, но същевременно се раждат нови. Кравата се ражда още през време на първата Лунна метаморфоза. След това, обаче се прибавят други животни които да изучават тяхната заложба. Те не могат например вече да участвуват в отделянето на Луната, защото тя се намира вече във. Затова те не могат също да участвуват в това, което това отделяне на Луната произвежда: че тя измита така да се каже от корема органите на сърцето и на главата, а възникналите по-късно същества остават на степен, която то при човека се изразява чрез храносмилането. Следователно възниквали същества, които остават, а също от само животни на храносмилането, които остават на степенята, която човекът носи със себе си в своето долно тяло, и както орелът и пеперудите се причисляват към главата, както лъвът е причината за гърдите, кравата е причислена към долното тяло, къде бих могъл да кажа: Ето животно, което същевременно оставя да израснат всички горни органи в по-късната еволюция, така също земноводните животни и влечугите, следователно жабите, змиите, гущерите и т.н. На причислени, ако мога да си послужи с този израз, само към човешкото тяло, така, към човешкия храносмилателен апарат. Тук имаме възникнали като животни чисто храносмилателни апарати.

И през време на Земната епоха, когато човекът развива своите крайници, притеглянето и земния магнетизъм, тогава също костенурките, нека вземем тях като представители - издават тяхната глава от черупката си вече като един орган на крайниците отколкото като глава. И така ние можем също да разберем, как при земноводните животни и при влечугите тази глава е устроена недодялано. Тя е всъщност действително така устроена, че имаме напълно чувството - както е също правилно - тук от устата се влиза веднага направо в стомаха. Тук няма много посредничество.

Когато следователно разглеждаме човека и причисляваме към неговото същество животинските другари, тогава на онова, което се съдържа във влечугите и земноводните животни, трябва да причислим човешката

храносмилателна дейност. И фактически можем да кажем: Както човекът носи продуктите на неговото храносмилане в своите черва, така по околния път чрез Земята Космосът носи жабите, змиите, гущерите така да се каже в космическите черва, които си образува във водно-земния елемент на Земята. Напротив онова, което е свързано повече с човешкото размножение, което се образува в неговите най-първи заложи общо взето едвам в последните времена на Лунната епоха и се развива едвам през време на Земната метаморфоза, с него са сродни рибите, рибите и още по-нисшите животни. Така щото трябва да считаме рибите като закъснелите на еволюцията, като такива същества, които в еволюцията се прибавят едвам тогава, когато при човека към храносмилателните органи се прибавят органите на размножението. И змията е главно посредникът между органите на размножението и храносмилателните органи. Ако се взрем правилно в човешката природа, какво представлява змията? Змията представлява именно така наречения бъбречен канал; в еволюцията на света тя се е родила в същото време, в което при човека се е развил бъбречният канал.

Така ние можем да проследим правилно, как човекът започвайки от главата расте надолу, как Земята прави да му израснат крайниците и ги поставя в нейна служба, че тези крайници се поставят в земното равновесие на притеглянето и на магнетичните сили. И същевременно с това израстване надолу се развиват различните животински класи.

Вие виждате, че по този начин добиваме една истинска картина на еволюцията на Земята с нейните създания. И съобразно с тази еволюция са се развили след това тези създания така, че те ни показват това, което е днес. Когато разгледате пеперудите и птиците, Вие имате без съмнение земни форми; но от предишното изложение знаете: пеперудата е в същност едно същество на светлината и земната материя и е придадена само хвърчащо. Ако самата би могла да Ви каже, що е тя, тя би Ви съобщила, че има едно тяло от светлина и че, както вече казах, това, което и е придадено хвърчащо като земна материя, е като един багаж, който тя носи на себе си като нещо външно.

Също така птицата е едно същество на топлината, бихме могли да кажем, защото истинската птица е топлият въздух, който е разпространен в птицата; останалото е нейният багаж, който тя носи през света. Тези същества, които следователно в същност са запазили тяхната топлинна, тяхната светлинна природа само със земна обвивка, с водна обвивка, тези същества са се родили най-рано в цялата еволюция на Земята. Тези същества имат също такива форми, които напомнят на този, който може да хвърли поглед във времето, което човекът прекарва в духовния свят

преди своето слизание в земния живот, те му напомнят за това, което е прекарано в духовния свят. Без съмнение, това са земни форми, защото съдържат в тялото си като хвърчаща земна материя. Но ако си представите правилно носещите се във въздуха, тъчащите светли същества, които са пеперудите, ако си представите изчезнало това, което им е нанесено хвърчащо като земна материя, ако си представите изчезнало от птицата това, което и е придадено от земната материя, ако си представите тази силова маса, която прави от птицата едно топло въздушно същество, с това, което е след това нейната перушина, само като светещи лъчи, - ако си представите това, тогава тези същества, които изглеждат така само поради тяхното външно облекло и имат познатата големина именно също поради това външно облекло, тогава тези същества напомнят на този, който познава също човешкото същество преди неговото слизание на Земята, напомнят за това слизание на това човешко същество на Земята. Тогава този, който вижда по този начин в духовния свят, си казва: В пеперудите, в птиците ние имаме нещо, което напомня за онези духовни форми, между които човекът е живял, преди да е слязъл на Земята, за съществата на висшите йерархии. И гледани с разбиране, пеперудите и птиците са един умален, метаморфозиран спомен за онези форми, които сме имали около нас, когато не бяхме слезли още в земното развитие. Понеже земната материя е тежка и трябва да бъде победена, пеперудите свиват и умаляват тяхната гигантска форма, която имат всъщност, смаляват я до малките размери, които познаваме на Земята. И ако бихте могли да отделите от една пеперуда всичко, което е земна материя, тя без съмнение би се разширила като духовно същество до размерите и формата на Архангелите, би могла да се разшири така като светещо същество. В онези същества, които обитават във въздуха, имаме земни копия на това, което съществува в по-висшите области по духовен начин. Ето защо във времето на инстинктивното ясновидство беше един самопонятен художествен похват, от формите на летящите същества да бъде нарисувана символичната форма, образната форма на духовните същества на висшите йерархии. Това има своето вътрешно основание. И всъщност физическите форми на пеперудите и птиците са именно физически метаморфози на духовни същества. Не духовните същества са се метаморфозирали, но те са метаморфозирали техни копия. Естествено те са други същества.

Ето защо ще намерите, че е разбираемо, ако връщайки се към нещо, което вече съм изказал, аз рисувам още веднъж следното. Казах Ви, че пеперудата, която е всъщност едно светлинно същество, постоянно изпраца през време на нейния живот навън в Космоса одухотворената

земна материя. Бих могъл сега да нарека тази одухотворена земна материя, която е изпращана така в Космоса, позовавайки се на един употребяван израз във връзка с физиката на Слънцето, пеперудената корона. Така пеперудената корона изпраща непрестанно лъчи в Космоса. Обаче в тази пеперудена корона се влъчва това, което птичийят род винаги предава на Космоса, когато птицата умира, така че в пеперудената корона се влъчва одухотворената материя излъчвана от птиците в Космоса. И тогава гледайки духовно отвън, имаме изгледа на една мъждееща корона, изхождаща от рода на пеперудите - тази корона се запазва по определени закони също и през зимата -, и внесено повече лъчеобразно това, което изтича от птиците. .

Видите ли, когато човекът се приготвя да слезе от духовния свят във физическия свят, тогава първо пеперудената корона, това особено излъчване на одухотворена земна материя, е тази, която извиква човека в земното съществуване. И лъчите на птичката корона, те биват чувствувани повече като сили, които влекат навътре. Сега Вие виждате едно още по-висше значение на онова, което живее в атмосферата. Навсякъде в това, което живее и тъче в действителността, трябва да търсим именно духовното. И когато търсим духовното, ние стигаме до там да разберем, какво значение имат отделните категории земни същества. Земята примама така да се каже човека да се превъплъти на Земята, като изпраща в мировото пространство лъчезаренето на пеперудената корона и лъчезаренето на птичката корона. Тези са нещата, които, след като човекът е прекарал определено време в духовния свят между смъртта и едно ново раждане, го извикват отново в земното съществуване. Ето защо няма нищо чудно в това, че човекът трудно може да разгадае сложното чувство, което с право изпитва при гледането на пеперудите и птиците. Защото това, което действително се крие тук, лежи дълбоко в подсъзнанието. Това, което действително се крие тук, е споменът за копнежа към ново земно съществуване.

И това отново е свързано с обстоятелството, което аз често съм Ви обяснявал, че след като е напуснал Земята минавайки през вратата на смъртта, човекът всъщност разпилява своята глава, че тогава неговият останал организъм, естествено що се отнася за неговите сили, а нещо се отнася за неговата материя, бива преобразуван в глава на следващото земно съществуване. Следователно човекът се стреми всъщност към главата, когато се стреми надолу към Земята. И главата е първият орган, който се образува в човешкия зародиш в една форма, която е вече подобна на по-късната човешка форма. Фактът, че всичко това е така, е свързан с обстоятелството, че това образуване на главата е вътрешно свързано с

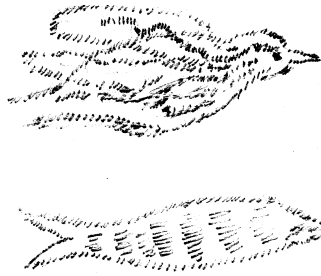
това, което действа и тъче в летищия свят, чрез който човекът е всъщност привлечен от свръхсетивното в сетивното съществуване.

След това, когато през време на своето зародишно състояние човекът е получил организацията на своята глава, от земното съществуване се образува, настанено в тялото на майката, онова, което е храносмилателен организъм и т.н. По същия начин, както това, което горе, образуването на главата, е свързано с топлинното естество, с въздухообразното естество, с топлинно-светлинното естество, така е свързано със земно-влажния елемент това, което е след това едно изображение, едно копиране на това, което е присъединено към човека по-късно през време на еволюцията, и което сега отново се присъединява през време на зародишното развитие. Този земно-влажен елемент обаче трябва да бъде приготвен за човека първо по един твърде особен начин, именно в тялото на майката. Ако той се развие само *по себе си* във земното естество, разпръснатото в земното естество, тогава той се образува и развива в това, което са нисшите животински форми, земноводните и влечугите, тогава той се развива от това, което са рибите и още по-нисши същества.

Ако пеперудата с право изглежда като едно същество на светлината, птицата като едно топло въздухообразно същество, по-нисшите животни, земноводните, влечугите и рибите не могат това. Нека разгледаме първо рибите, каквито те са днес, както те се раждат навън, изоставени така да се каже на външното образуване, където върху тях действуват силите от вън навътре, тези сили, които в човека действуват отвътре навън. Рибата живее предимно във водния елемент. Но водата не е само това, което за химика е едно съединение на водород и кислород, а водата е проникната от всички възможни космически сили. Звездните сили също проникват във водата и във водата не би могла да живее нито една риба, ако тя би била само едно съединение на водород и кислород, но както пеперудата се чувства като едно същество на светлината, както птицата се чувства като едно топло въздухообразно същество, така рибата се чувства всъщност като едно земно-водно същество. Същинската вода, която тя всмуква в себе си, тя не я чувства като свое същество.

Птицата чувства въздуха, който всмуква в себе си, като нейно същество. Следователно, ако изразим нещата схематично, птицата чувства всъщност това, което прониква в нея като въздух, което се разпростира навсякъде, като нейно същество. Този разпростиращ се и затоплен от нея въздух, това е нейното същество.

Рибата има водата в себе си, но тя не се чувства като вода; рибата се чувства като това, което водата включва, чувства се като околния свят на водата. Тя се чувства като тази блещукаща обвивка или черуп

ка на водата. А водата тя чувствава като един чужд на нея елемент, която влиза и излиза от нея, и като влиза и излиза от нея, донася и същевременно също въздуха, от който се нуждае. Но тя чувствава въздуха и водата като нещо чуждо на нея. Като физическа риба тя чувствава това като нещо, което и е чуждо. Но риба та има също своето етерно и своето астрално тяло. И тази е именно особеността на рибата: чрез това, че се чувствава като обвивката и водата остава за нея свързана с другите водни елементи, тя чувствава етера като онова, в което тя живее всъщност. След това тя не чувствава астралното като принадлежащо и. Но рибата е онова особено животно, което е истинско етерно животно. За себе си тя е черупката за водата. Водата, която се намира в нея, тя я чувствава като съпринадлежаща с всички води на света. Така да се каже влажността се продължава навсякъде. Влажност има навсякъде и в тази влажност тя възприема същевременно етера. Рибите са без съмнение тъпи за земния живот, но ако биха могли да говорят и биха Ви разказали, как се чувствуват, тогава рибите биха Ви казали: Аз съм черупка, но черупката носи един навсякъде разпростиращ се воден елемент, който е носител на етерния елемент. Аз плувам всъщност в етера. Рибата би казала: Водата е само майя /илюзия/, действителността е етерът, в него аз плувам всъщност. Следователно рибата чувствава нейния живот като живота на Земята. Това е особеното при нея: тя чувствава своя живот като живота на Земята и затова взема вътрешно участие във всичко, което Земята изпитва в течение на годината: това излъчване на етерните сили през лятото, това прибиране на етерните сили през зимата. Така че рибата чувствава нещо, което диша в цялата Земя. Рибата чувствава етера като дишания елемент на Земята.

Д-р Вахсмут говори веднъж тук за дишането на Земята. Това беше едно много хубаво обяснение. Рибата би Ви го изнесла тук от собствен опит, ако би учила да упражнява изкуството на изнасяне сказки. Защото тя чувствава всичко това, което д-р Вахсмут Ви изнесе в своята сказка, от проследяването на принадлежащи те към този процес явления. Рибата е онова животно, което съизпитва по един извънредно жив начин дихателния живот на Земята в течение на годината, защото това, което е важно

за нея, е именно етерният жизнен елемент, който излиза и влиза вълнообразно и който увлича само другото, което диша.

Различно е положението при влечугите и при земноводните животни, при жабите например, които са извънредно характерни в това отношение. Те са свързани по-малко с етерния елемент на Космоса, а са свързани повече с астралния елемент на Космоса. Ако запитаме рибата: как стои всъщност работата с тебе? Тя ще каже: Ето тук на Земята аз съм едно същество станало земно, образувано от земно-влажния елемент; обаче същинският мой живот е животът на цялата Земя с нейното космическо дишане. При жабата не е така, при жабата положението е съществено различно. Жабата взема участие във всеобщо разпространената астралност.

При растенията аз Ви говорих за това и ще говоря за това и по-нататък, как астралността на света докосва растението отгоре, докосва го в неговия цвят, без обаче да проникне вътре в него. С тази астралност, така да се каже с астралното тяло на Земята, е свързана жабата, както рибата е свързана с етерното тяло на Земята. Рибата има повече нейната астралност за себе си. Жабата има всъщност нейното етерно тяло много силно за себе си, много по-силно отколкото рибата. Обаче жабата живее във всеобщия астрален елемент, така че съизпитва именно онези астрални процеси, които стават в течение на годината, когато Земята прави астралността да действа в изпарението на водата, в нейното отново слизване на Земята като дъжд, или сняг. Тук естествено материалистично мислещият човек казва: водата се изпарява чрез тези или онези ако щете аеродинамични или аеро-механични сили; получаваме нейното издигане нагоре. Образуват се капки; когато тези капки са достатъчно тежки, те падат долу. Обаче това прилича приблизително на положението, като че бихме установили една подобна теория за движението на кръвта на човека, без да вземаме под внимание, че всичко в кръвта живее в нейното движение в организма. Така в кръгообращението на издигащата се във въздуха и слизащата на Земята вода живее астралната атмосфера на Земята, астралността на Земята. И аз не Ви казвам нещо баснословно, както казвам: Именно жабите - при другите земноводни животни това също съществува, но в по-слаба форма - живеят тази астрална игра, която се проявява в отношенията на състоянието на времето, в метеорологията. Както знаете, хората не само ги използват като пророци на състоянието на времето по простия начин, понеже те съизживяват чудесно тази игра чрез това, че са вложени с тяхната астралност в астралността на Земята; жабата не казва никак, че има едно чувство, а тя е само един носител на чувствата, които Земята има през дъждовните периоди, през периодите на засушаване и т.н. Ето защо при определени отношения на състояни

ето на времето имате повече или по-малко красивите жабешки концерти. Те са главно изразът на жабите за това, което те съизживяват в астралността на Земята. Те наистина не врякат, без да имат повод за това от целия Космос. Те съживяват астралността на Земята.

И така ние можем да кажем: Това, което живее в земно-влажния елемент, е фактически така, че съизживява също повече земното, следователно земните жизнени отношения при рибата, земните сетивни отношения при жабата и въобще при влечугите и при земноводните животни. И отново, ако искаме да проучим, що е човешкият храносмилателен организъм, тогава трябва да кажем: този храносмилателен организъм се образува без съмнение отново по тази схема отвътре навън. Обаче който иска действително да проучи, как функционират нещата, той трябва да се обърне към рода на влечугите и земноводните животни, защото той получава летящо отвън това, което човекът протласква като сили чрез своите храносмилателни органи. Със същите сили, с които човекът смила своята храна, външният Космос, външната природа образува змиите, жабите, гущерите. И - простете, обаче в природата няма нищо грозно, а всичко трябва да бъде разглеждано по обективен начин -, който иска да проучи вътрешната природа, да речем, на дебелото черво с неговите сили на отделянето, той трябва да проучи външно краставите жаби, защото краставата жаба получава хвърчащо от вън това, което в човешкото дебело черво действа отвътре по тази схема. Това несъмнено не е така красиво в неговото описание както онова, което аз трябваше да опиша за пеперудите; обаче в природата всичко трябва да бъде прието по един обективен начин.

Видите ли, по този начин получавате сега също образа на това, как Земята съизживява от нейна страна космическия живот. Защото насочете поглед върху така да се каже отделителните органи на Земята: Земята отделя не само малко живеещите човешки продукти на отделянето, а тя отделя също нещо живо, и нейните същински извержения са например краставите жаби и в тях Земята се освобождава от това, което не може да използва.

От всичко това Вие виждате, как външността на природата отговаря навсякъде на вътрешното. Който казва: "Във вътрешността на природата не може да проникне никой създаден дух", той не знае, че навсякъде във външния свят съществува тази вътрешност на природата. Можем да проучим целия човек относно негово то вътрешно същество, когато разбирате това, което тъче и живее навън в Космоса. Можем да проучим този човек от главата до краиците, когато проучим това, което съществува във външния свят. Светът и човекът си принадлежат именно напълно един на друг. И ние можем вече да кажем: Бихме могли да създадем

една схема и тази схема би изглеждала така /нарисувано е на дъската/: Имаме голямата окръжност /околност/; голямата окръжност концентрира своите сили в една точка. Голямата окръжност си създава във вътрешността една по-малка; точката излъчва същото нещо. По-малката окръжност образува по-нататък също една по-малка окръжност; това, което е във вътрешността излъчва същото. Тази окръжност образува отново една такава окръжност; това, което е при човека, излъчва по-нататък навън: и външността на човека се докосва с вътрешността на Космоса. Там, където нашите сетива идват в допир със света, там се докосва онова, което при човека е отишло отвътре навън, с това, което в Космоса е отишло от вън навътре.

В този смисъл човекът е един малък свят, един микрокосмос по отношение на големия свят, на макрокосмоса. Но той съдържа всички чудеса и тайни на този макрокосмос, само че именно в противоположна посока на развитието.

Би било нещо твърде противно на Земята относно нейното по-нататъшно развитие, ако това би било само така, както аз го описах до сега; тогава Земята би отделяла съществата от рода на краставите жаби, и един ден би трябвало да загине също както физическото човешко същество, без да има продължение. Обаче до сега ние обгърнахме с поглед всъщност само човека във връзка с животните и през тези дни построихме един мост към същността на растенията. Ние ще трябва да проникнем по-нататък в царството на растенията и след това в царството на минералите, и ще видим, как минералите са се родили през време на Земната епоха, как това, което са например камъните на нашите първични планини, са се отложили част по част от растенията, как варовиковите планини са се отложили част по част от по-късните животни. Царството на минералите се е получили чрез отлагания от царството на растенията и от царството на животните. Краставите жаби не дават още нещо особено много за минералите на Земята, рибите също дават относително малко; обаче нисшите животни и растенията дават твърде много. Нисшите животни с кремъчни брони и варовикови брони, с варовикови черупки отлагат онова, което първо образуват от тяхното животинско и от тяхното растително естество и след това минералното се разпада. И когато минералите се разпаднат, тогава продуктите от разпадането на минералите биват завладени от една много висша сила и изгражда от тях нови светове. Минералите от определено място могат да станат преди всичко много важни.

Ако проследим еволюцията на Земята - топлинната метаморфоза, въздухообразната метаморфоза, водната /течната/ метаморфоза, минералната, земната метаморфоза -; човешката глава е минала през всички тези ме-

таморфози, минала е през минералната метаморфоза първо външно в разпадащия се, обаче всъщност все още проникнат от известна жизненост скелет на главата. Но тази човешка глава е минала през земната минерална метаморфоза по един много по-явен начин. В средата на човешката глава в мозъка съществува един орган имащ формата на пирамида, епифизната жлеза. Тази епифизна жлеза намираща се близо до четирихълмовото тяло и до зрителния хълм отделя от себе си така наречения мозъчен пясък, лимоненожълти камъчета, които лежат подобно на купчинки на единия край на епифизната жлеза и които действително са минералното в човешката глава. Ако те не се намираха там, ако човекът нямаше в себе си този мозъчен пясък, това минерално естество, тогава той става един идиот или един кретен. Епифизната жлеза е относително голяма при нормалните хора. При кретените са намерени вече епифизни жлези имащи големината на конопеното семе. Такива жлези не могат да отделят никакъв мозъчен пясък.

В това минерално включение се намира в същност човекът-дух, показвайки вече тук, че живото естество не може всъщност да подслонява първо духа, но че духът на човека се нуждае за своя център от нещо неживо, следователно преди всичко за да може да бъде там като един самостоятелен жив дух.

Това беше едно красиво развитие, което ни доведе от пеперуденото образуване на главата, от птичето образуване на главата до влечугите и рибите.

Сега ние отново ще се издигнем, ще разгледаме това, което ще ни задоволи също така, както ни задоволи по редицата от животни: поредицата от растения и поредицата от минерали. И както можахме да извлечем поуки върху миналото от поредицата животни, така от поредицата минерали ще можем да извлечем надежди за бъдещето на Земята. Естествено за това ще имаме още нужда в следващите сказки да разгледаме по най-разнообразен начин преходните животни, защото аз можах да засегна само най-главните животни, които се явяват така да се каже на възловите точки на развитието, тях можах аз да разгледам в досегашните изложения.

КРАЙ НА ПЪРВА ЧАСТ